

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

1(22)

2018-05-21

511-2146-14

Naturreservatet

Brygggholmen

Enköping kommun

- Beslut
- Beskrivning av naturreservatet
- Länsstyrelsens bedömningar
- Redogörelse för ärendet
- Upplysningar
- Uppgifter om naturreservatet
- Hur man överklagar
- Bilagor
- Sändlista

Bildande av naturreservatet Bryggholmen i Enköping kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Bryggholmen.

Bryggholmen är skyddat som naturreservat sedan 2005. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens beslut den 28 november 2005 (dnr 511-10939-02) enligt 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) om bildande av naturreservatet Bryggholmen med syfte och föreskrifter upphör att gälla när föreliggande beslut vunnit laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behovet av områden för friluftslivet, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Det preciserade syftet med naturreservatet Bryggholmen är att:

- bevara och vårda den värdefulla naturmiljön på Bryggholmen som karaktäriseras av närheten till Mälaren och ett småbrutet kulturlandskap med åkrar, välutvecklade åkerbryn, betade backar och lövrika skogar,
- bevara och vårda de skogliga naturmiljöerna såsom ädellövskogar, äldre lövrika barrskogar, sumpskogar, hållmarkstallskog, ädellövrika bergbranter samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets kulturpräglade naturmiljöer med trädklädda betesmarker, fuktängar, bryn, gamla grova och solexponerade träd samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- återställa områdets brukade skogar så att de utvecklas mot flerskiktade olikåldriga skogar med stort lövinnehåll, hög andel död ved samt grova och vidkroniga tallar och ädellövträd,
- bevara områdets limniska miljöer samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,

2018-05-21

511-2146-14

- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000,
- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- trädklädda betesmarker och strandängar hävdas med bete och slåtter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- skogsplanteringar återställs till betesmarker eller lövrika blandskogar med grova träd,
- friställa såväl grova ädellövträd och tallar som unga framtidsträd,
- plantera ädellövträd,
- återhamla och nyhamla träd,
- åtgärder genomförs att återställa de hydrologiska förhållandena,
- friluftsanordningar och information i området underhålls och utvecklas så att de underlättar besök för besökare med olika förutsättningar och behov.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av ett småbrutet kulturlandskap med trädklädda betesmarker och välutvecklade åkerbryn. Ett rikt inslag av ädellövträd, solbelysta hagmarksträd, hamlade träd och död ved är prioriterade strukturer. Dessa områden behöver hävdas för att inte växa igen.

Även ädellövskog och äldre flerskiktade blandskogar är prioriterade bevarandevärden. Ett stort lövinslag, gamla vidkroniga ädellövträd, grova tallar och död ved är prioriterade strukturer i dessa miljöer. Återkommande röjning kring grova träd och/eller skogsbete behövs för att träden ska leva länge och vara livsmiljöer för andra arter. Ädellövskogarna på Bryggsholmen hotas av gran som växer upp i kronorna, skuggar stammarna och hindrar förnyring. Återkommande röjning av gran är därför nödvändigt.

Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna. De arter som prioriteras är framför allt hotade (sårbara) arter som lever på och i ädellövträd och död ved till exempel vedlevande skalbaggar, epifytiska lavar och hålllevande fåglar.

Även friluftsliv med naturupplevelser är ett prioriterat bevarandevärde.

Objektet ingår i värdetrakten Mälaren som är en gemensam trakt för alla länen runt Mälaren. Värde-trakten präglas av en insjöarkipelag med bland annat rika lövskogar,

2018-05-21

511-2146-14

trädbärande hagmarker och herrgårdsmiljöer. Ädellövskogar med alm, lind, ek och hassel samt strandskogar och hassellundar är särskilt värdefulla miljöer.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. på land eller i vatten bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämma, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för
 - underhåll av åkerdiken,
 - sanering av förorenat område markerat på karta, bilaga 2,
 - brukande av åkermark markerad på karta, bilaga 3,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A14,
2. på land eller i vatten uppföra byggnad eller anlägga väg, stig, spång, mast, brygga eller annan anläggning eller anordning med undantag för:
 - sjösäkerhetsanordningar,
3. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på vägar markerade på karta, bilaga 2,
 - körning vid brukande av jordbruksmark,
 - körning med mindre fordon för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin,
5. anordna upplag med undantag för
 - tillfälliga upplag (högst en månad) för jordbrukets behov inom naturreservatet,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,

2018-05-21

511-2146-14

7. tillföra växtnäringssämnen (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel eller kalk, med undantag för
 - brukande av åkermark markerad på karta, bilaga 3,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A15,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande, med undantag för
 - skyltning av farled och ledningar,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar, med undantag för
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A16,
10. odla energigrödor,
11. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,
 - saltsten i hagar som betas av tamdjur,
12. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för
 - tamboskap i samband med beteshävd,
13. upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon med undantag för
 - de organiserade tävlingar eller övningar, lägerverksamheter eller motsvarande som Länsstyrelsen lämnat tillstånd till enligt föreskrift C11.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

14. plöja, harva, så eller utföra annan jordbruksåtgärd inom åkermark markerad på karta, bilaga 3,
15. tillföra växtnäringssämnen (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), jordförbättringsmedel eller kalk inom åkermark markerat på karta, bilaga 3,
16. inom sidoområde till ledningsanläggning, fälla för ledningen farliga träd eller utföra annan skogsbruksåtgärd som behövs av säkerhetsskäl.

2018-05-21

511-2146-14

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt eller servitut.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning och underhåll av reservatets yttergränser enligt gällande anvisningar,
2. uppsättning av informationstavlor vid platser som markerats på karta, bilaga 4,
3. anläggande och underhåll av stigar, vägar, brygga, färjefäste, toalett, rastplatser, utsiktsplatser, eldstäder med vedförråd och lägerplats som markerats på karta, bilaga 4,
4. anläggande och underhåll av spänger, sittbänkar, grindar, stängselgenomgångar, stigvisare, temaskyltar, soptunnor, tillgänglighetsanpassningar och andra mindre anordningar för att främja det rörliga friluftslivet i hela naturreservatet,
5. naturvårdsinriktad röjning och avverkning, skapande av död ved, betesdrift och stängsling i hela naturreservatet,
6. slåtter, fräsning, betesputsning, bränning, uppförande av dämmen, hamling och plantering av ädellövträd enligt karta, bilaga 4,
7. tillfälliga upplag samt uppställning av manskapsbodar i samband med skötsel av naturreservatet,
8. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet eller den som förvaltaren uppdrar åt.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,

2018-05-21

511-2146-14

3. samla in mossor, svampar eller lavar med undantag för plockning av matsvamp och mindre kollekt för artbestämning,
4. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för enstaka individer för artbestämning,
5. medvetet störa djurlivet,
6. elda eller grilla på annan än av Länsstyrelsen särskilt iordningställd plats,
7. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur,
8. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande,
9. lägga till med båt vid färjefästet vid Tobaksvreten annat än tillfälligt för lastning och lossning,
10. sätta upp permanenta markeringar, skyltar eller liknande,
11. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande,
12. framföra motordrivet fordon med undantag för körning i samband med aktiviteter som Länsstyrelsen lämnat tillstånd till enligt föreskrift C11.

Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- genomförande av arkeologiska undersökningar eller vetenskapliga undersökningar av flora och fauna som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet,

2018-05-21

511-2146-14

- åtgärder och nödvändiga transporter vid tillsyn, underhåll och reparation av ledningsanläggningar och öppna skogsgator tillhörande ledningsanläggningar. Detta gäller ledningar såväl i luft som i mark och vatten,
- åtgärder och nödvändiga transporter vid tillsyn, underhåll och reparation av sjösäkerhetsanordningar,
- åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdken) markerade på karta, bilaga 2,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 6, för naturreservatets långsiktiga vård.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet är beläget ca 12 km SSO om Enköpings tätort, se översiktskarta bilaga 5. Bryggholmen är en ö i Mälaren utan fast landförbindelse.

Reservatet består av omväxlande trädklädda betesmarker, flikiga åkrar och lövrika skogar. Runt de öppna markerna finns välutvecklade bryn med gamla grova ädellövträd.

Topografin i reservatet är småkuperad med hållmarker, moränmarker och lermarker. På hållmarkerna går berget i dagen. Moränen är mestadels sandig och normalblockig. På några platser är moränen blockrik. I låglänta delar finns postglacial lera. Detta är framförallt de områden som nyttjats som åkermark genom historien. Mindre områden med kalkrik glacial lera och med gytjelera finns i reservatet liksom mindre partier med sand. Hela reservatet ligger under högsta kustlinjen och är påverkat av svallning. Bergarten inom reservatsområdet består i huvudsak av en grov grå ögongnejsgranit vilket är den vanligaste varianten av den uppländska urgraniten. Bryggholmen ligger i en del av Mälaren som karaktäriseras av stor flikighet, många öar och sund och ett medeldjup på cirka 15 m. Denna del av Mälaren är ett viktigt lekområde för bland annat gös, gädda och siklöja.

De trädklädda betesmarkerna på Bryggholmen är rika på ädellövträd såsom lind, lönn, ek, alm och ask. Dessa trädungar var tidigare igenvuxna och granen hade börjat ta över. Vintern 2011-2012 gjordes en omfattande restaurering av dessa marker och sedan sommaren 2012 har området betats med nötkreatur. Trädungarna binds samman med flikiga åkermarker som också betas.

Reservatets centrala delar består av äldre lövrik barrskog. Även här finns gott om ädellövträd såsom grova lindar och ekar. På hållmarkerna dominerar tall. Några delar av

2018-05-21

511-2146-14

skogen klassas som ädellövskog. En del av ädellövskogen växer i en sydvänd brant mot dalgången vid Hästskoviken, vilket ger ett varmare mikroklimat som är viktigt för vissa arter.

En lövsumpskog finns centralt på Bryggholmen. I förlängningen av Hästskoviken finns ytterligare en sumpskog med mycket lövträd. Dessa är ofta översvämmade och innehåller mycket död ved.

I reservatets södra delar finns en del skogar som är påverkade av tidigare skogsbruk. Stora delar av dessa skogar är mycket tät och likåldrig. Områdena består av ogallrad planterad skog med gran, tall och björk.

På Bryggholmen finns spår av hamling på gamla lindar. Nyhamling av både lind och andra lövträd gjordes 2011.

Under 2017 avverkades planterad gran och tall i området vid Tystedal. Området ska planteras med ädellövträd. Åtgärderna utförs som en kompensationsåtgärd i samband med en dispens för arbeten på den intilliggande kraftledningen.

Misteln är en karaktärsart för Bryggholmen och förekommer rikligt på ädellövträden i reservatet. Några hotade lavar och skalbaggar är funna på Bryggholmen, men området är inte detaljerat inventerat på arter. Vid Salta skär finns ett stort bestånd av skogsnattviol.

På Bryggholmen finns, förutom naturreservatet, även ett sommarstugeområde och Bryggholmens gård som har personfärjetrafik och café under sommaren. Ett litet museum berättar om Bryggholmens natur och dess historia med bland annat ett av Sveriges tidigaste glasbruk. Området har en varierad natur som gör att besökande i naturreservatet kan uppleva många olika Mälarnära naturtyper. Detta gör att Bryggholmen bedöms som särskilt besöksintressant av naturreservaten i Uppsala län. Anordningar som markerade stigar, eldplatser, utsiktsplatser, bryggor och toalett finns på ön.

En hög kraftledning går över ön och genom reservatet.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Bryggholmen utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med kulturpräglade naturmiljöer såsom betesmarker och välutvecklade åkerbryn, äldre lövrika skogar samt möjligheter för ett rikt friluftsliv. För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skulle skadas. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas.

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet från 2005 behöver ändras med nytt syfte och nya föreskrifter samt att en ny skötselplan för området behöver fastställas.

2018-05-21

511-2146-14

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar genom att 122 hektar produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Beslutet bidrar också till att uppfylla miljömålen Ett rikt odlingslandskap, Myllrande våtmarker, Levande sjöar och vattendrag och Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreservatet berör ett område som är av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap 6 § miljöbalken och för rörligt friluftsliv enligt 4 kap 2 § miljöbalken.

Naturreservatet ingår i Natura 2000, vilket är EU:s nätverk för värdefull natur.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och den för området gällande kommunala översiktsplanen. Det finns inte någon detaljplan eller några områdesbestämmelser för området.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upphävande av tidigare beslut

I det tidigare beslutet (dnr 511-10939-02) hänvisade föreskrifterna i flera fall till skötselplanen. Det innebär att skötselplanen ges ett innehåll av inskränkningar i grundläggande rättigheter. Sådana inskränkningar ska framgå av beslutet för naturreservatet. Det innebär också svårigheter att utan att upphäva beslutet för naturreservatet ändra skötselplanen. Det föreligger därför synnerliga skäl att upphäva enbart på denna grund.

Länsstyrelsen bedömer att gällande beslut behöver ändras för att syftet med skyddet ska uppnås. Genom att syfte och föreskrifter i föreliggande beslut ändras, kompletteras och förstärks får områdets prioriterade bevarandevärden ett ändamålsenligt skydd (se nedan under "Ändring av föreskrifter").

Länsstyrelsen bedömer att föreliggande beslut med dess syfte, skäl, föreskrifter och skötselplan i allt väsentligt motsvarar eller förstärker gällande beslut om naturreservatet Bryggsholmen (dnr 511-10939-02).

Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om naturreservat, daterat den 28 november 2005 (dnr 511-10939-02) och ersätta det med föreliggande beslut.

2018-05-21

511-2146-14

Ändring av föreskrifter

Följande ändring av A-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från den 28 november 2005 (dnr 511-10939-02):

- Det undantag som tidigare fanns för att gräva etc. för att göra arkeologiska undersökningar i utredningsområdet för glasbruket har tagits bort och ersatts med tillståndsplikt för arkeologiska undersökningar.
- Nytt undantag för att gräva etc. har införts för att sanera det förorenade område som visas på karta, bilaga 2.
- Det undantag som tidigare fanns för underhåll av diken som dränerar tomtmark har tagits bort, eftersom det inte finns någon tomtmark inom reservatet.
- Det undantag som tidigare fanns från föreskrift A1 för underhåll av ledningar har tagits bort och ersatts med ett generellt undantag för tillsyn, underhåll och reparationer.
- Tillståndsplikt har införts för avverkning av träd mm i sidoområde till ledningsanläggning.
- Undantag för att anlägga sjösäkerhetsanordningar har införts.
- Tillståndsplikt har införts för jordbearbetning och användande av växtnäringssämnen på delar av åkermarken.
- Exempler bland verksamheter som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden har ändrats. Detta innebär dock ingen ändring av föreskriften.
- Föreskrift A1 och A2 har kompletterats med tillägget ”på land eller i vatten” med anledning av att reservatet har utökats med 145 ha vatten.
- Exempler bland byggnader eller vägar som inte får uppföras har förändrats. Detta innebär dock ingen ändring av föreskriften.
- Förbudet mot att dra fram ledningar har kompletterats med förbud mot att dra fram ledning i vatten.
- Det undantag som fanns i det tidigare beslutet om att bekämpningsmedel fick användas på åkermark har tagits bort.
- Förbudet mot att tillföra växtnäringssämnen har definierats och kompletterats med förbud mot att tillföra jordförbättringsmedel eller kalk.
- Ett undantag har införts som möjliggör skyltning av ledningar och farled.
- Undantaget i det tidigare beslutet från A-föreskrifterna om att sätta upp reservatsskyltar har tagits bort och ersatts med en rättighet för förvaltaren att sätta upp reservatsskyltar.
- Generellt undantag har införts för tillsyn, underhåll och reparationer av sjösäkerhetsanordningar samt för underhåll av vägar (inkl. vägdiken).
- Förbud mot odling av energigrödor har införts.
- Föreskriften om att utfodra vilt har kompletterats med förbud mot att sätta upp saltsten. Saltsten i hagar som betas av tamdjur är undantaget liksom stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen.

2018-05-21

511-2146-14

B-föreskrifterna har preciserats i text och kartor jämfört med beslutet från 2005.

Följande ändringar av C-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från 2005:

- Förbudet att gräva upp eller plocka blommor, gräs samt på annat sätt bortta eller skada växter eller växtdelar av något slag har tagits bort.
- Undantag har införts för att samla in mindre kollekt av mossor, lavar eller svampar för artbestämning.
- Förbudet att *fånga, döda eller bortföra djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet*, har ersatts med förbud att *samla in insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för enstaka individer för artbestämning* samt förbud att *medvetet störa djurlivet*.
- Förbud har införts att ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande.
- Förbud har införts att lägga till med båt vid färjefästet vid Tobaksvreten, annat än tillfälligt för lastning och lossning,
- Förbudet att *framföra motordrivet fordon utanför vägområde* har ersatts med förbud att *framföra motordrivet fordon*.
- Undantag för att köra med motordrivet fordon har införts i samband med lägerverksamhet eller motsvarande. Detta görs dels för att underlätta för personer med funktionshinder som då kan få hjälp med transport till lägerplatsen och dels för att lägerorganisationen ska kunna ordna transport av packning och varor till lägret. Några skador på naturmiljöer förväntas inte eftersom transporterna sker på en befintlig väg.
- Förbud har införts för att utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande. Detta fanns i beslutet från 2005 enbart som förbud gällande markägaren att upplåta plats för dylika arrangemang.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Länsstyrelsen bildade naturreservatet Bryggholmen år 2005. Ägare till fastigheten var då Bryggholmsstiftelsen och Länsstyrelsen var förvaltare. Bryggholmsstiftelsen fick intrångsersättning för naturreservatet. I och med att Bryggholmsstiftelsen 2015 avsåg att sälja fastigheten styckades denna upp i två fastigheter; en för Bryggholmens gård och en för naturreservatet. Naturvårdsverket köpte fastigheten med naturreservatet, Bryggholmen 1:116. I denna fastighet ingick även omgivande vattenområde.

I samband med köpet av fastigheten för naturvårdsändamål uppmärksammade Länsstyrelsen att skyddet i gällande beslut inte var ändamålsenligt och att det fanns behov av att ändra syfte och föreskrifter samt att fastställa en ny skötselplan.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken

2018-05-21

511-2146-14

m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Enköpings kommun.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2017 förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter, kommuner och organisationer.

Reservatsområdet har mätts in av Lantmäteriet.

Remissyttranden

Remissyttranden utan erinran mot förslaget har inkommit från Skogsstyrelsen, Kustbevakningen och Naturvårdsverket. Sveriges geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig.

Sjöfartsverket anser att verksamheter med sjösäkerhetshöjande åtgärder för att säkerställa sjötrafiken bör medges undantag från inskränkningarna i rätten att använda vatten- och landområdena inom naturreservatet. Undantag behövs för åtgärder som syftar till att upprätthålla farleders funktion med tillhörande utrustning. Åtgärderna omfattar nyetablering, om- eller nybyggnation, felavhjälpning, årlig tillsyn och underhåll, till exempel röjning.

Trafikverket påpekar att den farled som passerar genom Bryggholmens naturreservat är ett riksintresse för kommunikationer. De anser i likhet med Sjöfartsverket att säkerhetshöjande åtgärder för att säkerställa sjötrafiken bör inkluderas i undantaget från inskränkningarna i rätten att använda vatten- eller landområden.

Länsstyrelsens kommentar:

Länsstyrelsen inför ett undantag från föreskrift A2 för anläggande av sjösäkerhetsanordningar, samt ett generellt undantag för åtgärder och nödvändiga transporter i samband med tillsyn, underhåll och reparation av sjösäkerhetsanordningar.

Vattenfall Eldistribution AB framför att reservatsföreskrifterna inte får utgöra hinder för ledningshavaren att utöva de rättigheter som gäller enligt gällande avtalsservitut vad gäller drift-, förnyelse och underhållsarbeten. Vattenfall ska ha full tillgång till ledningarna och dess tillhörande delar. Vattenfall önskar ett förtydligande och tillägg enligt följande (sidan 8 i förslag till beslut):

”Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för:
- åtgärder vid drift, underhåll, reparation *och förnyelse* av ledningar och ledningsgator.
Detta gäller både ledning i mark och vatten.”

Vattenfall önskar också följande tillägg:

”Naturvårdsförvaltaren får inte i elnätanläggningarnas närområde ändra markanvändningen genom att exempelvis uppföra byggnad, parkeringsplats, stängsel

2018-05-21

511-2146-14

eller annan anläggning eller anordna upplag så att elnätanläggningarnas bibehållande enligt vid varje tidpunkt gällande säkerhetsföreskrifter äventyras”.

Svenska kraftnät påpekar att begreppet ”ledningsgata” omfattar såväl skogsgata som sidoområde. De anser att underhåll av ledningar inkluderar avverkning i sidoområde och att de föreslagna åtgärderna därför är motsägelsefulla och otydliga.

Svenska kraftnät anser att den föreslagna tillståndsplikten för åtgärder i sidoområde försvårar eller, om tillstånd inte ges, omöjliggör för Svenska kraftnät att uppfylla de krav och föreskrifter som gäller för ledningen. Svenska kraftnät ber Länsstyrelsen att stryka förslaget på tillståndsplikt för fällning av träd inom sidoområde till kraftledningsgata.

Svenska kraftnät vill att reservatsföreskrifterna tillåter nödvändiga ombyggnationer, underhåll, reparationer och tillsyn. De framför också att de behöver använda maskiner för underhållet av kraftledningen.

Svenska kraftnät anser att flera reservatsföreskrifter som förpliktigar sakägare att tåla skötselåtgärder är olämpliga med hänsyn till kraftledningens funktionalitet och ur säkerhetssynpunkt samt att vissa föreskrifter strider mot Elsäkerhetsverkets föreskrifter. De framför bland annat följande:

- Bränning är inte tillåtet under eller nära kraftledningsgatan
- Tillfälliga upplag samt uppställning av manskapsbodar får inte finnas direkt under kraftledningen
- Lokalisering av utsiktsplatsen vid Tystedal är olämplig

Länsstyrelsen kommentarer angående ledningar:

Länsstyrelsen konstaterar att det finns ett behov av att förtydliga reservatsföreskrifterna som gäller ledningar och ledningsgator. Länsstyrelsen ändrar därför det generella undantaget från A- och C- föreskrifterna till:

”åtgärder och nödvändiga transporter vid tillsyn, underhåll och reparation av ledningsanläggningar och öppna skogsgator tillhörande ledningsanläggningar. Detta gäller ledningar såväl i luft som i mark och vatten.”

Länsstyrelsen ändrar föreskrift A16 till:

”inom sidoområde till *ledningsanläggning*, fälla för *ledningen* farliga träd eller utföra annan skogsbruksåtgärd som behövs av säkerhetsskäl.

Svenska Kraftnät yrkar på att ombyggnation av kraftledning ska vara undantaget från reservatsföreskrifterna och Vattenfall anser att förnyelse av kraftledning ska vara undantaget. En ombyggnation eller förnyelse av kraftledning kan innebära stor påverkan på områdets naturvärden och hydrologi, både genom den nya konstruktionen men också genom störningar som uppkommer under byggtiden. Med tanke på reservatets höga naturvärden anser Länsstyrelsen inte att det är förenligt med reservatets syfte att göra

2018-05-21

511-2146-14

undantag för ombyggnation eller förnyelse. Länsstyrelsen anser att en eventuell ombyggnation eller förnyelse ska prövas som dispens från reservatsföreskrifterna.

Den kraftledning som Svenska kraftnät förvaltar passerar bland annat genom trädklädd betesmark med värdefulla ädellövträdsmiljöer som ingår i Natura 2000. Flera rödlistade arter finns utpekade i dessa områden. Avverkning inom sidoområde i dessa miljöer kan påverka reservatets naturvärden negativt. Länsstyrelsen anser därför inte att det är förenligt med reservatets syfte att göra undantag för avverkning i sidoområde. Eftersom det finns behov av att göra avverkningar av säkerhetsskäl, anser Länsstyrelsen att avverkning i sidoområde ska vara tillståndspliktig. Vid ett tillståndsförfarande finns möjlighet att ställa krav på utförandet så att hänsyn tas till reservatets naturvärden. Det kan till exempel handla om att förlägga åtgärden till en viss tid på året, att arbetet utförs av arborist, eller att använda alternativa metoder som att skapa högstubbar eller kapa grenar.

Delar av naturreservatet Bryggholmen är utpekade som Natura 2000-område och alla åtgärder som kan ha betydande påverkan på områdets naturtyper och arter ska föregås av samråd med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen anser att åtgärder som behöver föregås av samråd enligt Natura 2000 inte ska undantas från reservatsföreskrifterna. Detta för att få en överensstämmelse mellan regelverket om Natura 2000 och reservatsföreskrifterna samtidigt som det blir tydligt mot verksamhetsutövaren vad som gäller.

Länsstyrelsen ändrar kartbilaga 4 så att bränning inte får utföras i närheten av kraftledningen. Länsstyrelsen tar bort förslaget till utsiktsplats vid Tystedal. Länsstyrelsen lägger till en formulering i skötselplanen om att manskapsbodar och upplag inte får finnas direkt under kraftledningen.

Länsstyrelsen gör ett tillägg i skötselplanen som förtydligar att förvaltaren ska kontrollera att gällande säkerhetsföreskrifter följs vid åtgärder i elnätanläggningars närhet.

Ägarna till fastigheten Bryggholmen 1:104 (Dalvik) framför att en väg som har använts under många år för transporter till fastigheterna vid Dalvik och Sundet saknas på karta, bilaga 2. De anser att den är mest lämpad för tyngre jordbruksredskap och bör finnas utritad.

De framför också vikten av att de bryggor som finns vid Dalviks strand även fortsättningsvis ska kunna användas av fastigheten Bryggholmen 1:104 för landstigning och transporter. De anser att bryggorna ingår i ett servitut som upprättats för fastigheten Bryggholmen 1:104 i samband med avstyckning av fastigheten 2002. De framför också att det i samband med deras köp av fastigheten 2011 upprättades muntliga avtal med Länsstyrelsen om skötseln av stigen framför huset, stigen mellan huset och bryggorna, skötsel av marken på servitutet samt förvaltning och ansvar för bryggorna.

Ägarna till fastigheten Bryggholmen 1:105 (Sundet) önskar att de sista 80 meterna av körvägen från Bryggholmens gård till Sundet ej hävdas. Vägen är idag igenvuxen och

2018-05-21

511-2146-14

oanvänd. I dagsläget går de runt skogsdungen till sin tomt och önskar att det förblir så. De framför också intresse av att förvärva marken runt jordkällaren som ligger strax utanför deras tomt. De avser att återställa jordkällaren i ursprungligt skick.

Länsstyrelsens kommentarer:

De vägar som ägarna till fastigheterna Bryggholmen 1:104 och 1:105 vill lägga till på beslutskarta, bilaga 2, går över åkermark samt i en åkerkant fram till östra sidan av fastigheten vid Sundet.

Reservatets syfte är att bland annat att ”bevara och vårda...ett småbrutet kulturlandskap med åkrar, välutvecklade åkerbryn, ...”. Länsstyrelsen anser att vägarnas ursprungliga sträckning är viktig för bevarandet av kulturlandskapet och att inga nya vägar ska inrättas. Åkermarken ska vid behov (efter tillstånd) kunna plöjas upp. Länsstyrelsen anser därför inte att förslagen på nya vägar är lämpliga.

Länsstyrelsen anser att vägens ursprungliga sträckning fram till Sundet ska bevaras. De sista 80 metrarna fram bör inte tillåtas att växa igen så mycket att den ursprungliga sträckningen inte längre syns. Möjligheten för markägaren och förvaltaren att underhålla vägen ska finnas kvar.

Körning vid brukande av jordbruksmark är undantaget från reservatsföreskrifterna. Det innebär att det inte finns något hinder för mark- och sakägare att även fortsättningsvis framföra tyngre jordbruksredskap via åkermarken.

Bryggorna vid Dalvik ligger på statens mark. Fastigheten Bryggholmen 1:104 har enligt servitut rätt till badplats, båtplats och gångväg. Bryggorna nämns inte i servituttexten. För att informationen i skötselplanen ska stämma med detta så stryker Länsstyrelsen stycket ”Byggnader och andra anläggningar” på sidan 34 i skötselplanen och ersätter det med information om att fastigheten Bryggholmen 1:104 enligt servitut har rätt till badplats, båtplats och gångväg.

Länsstyrelsen kommer att ta upp en diskussion med markägaren till Bryggholmen 1:104 om servitut gällande bryggorna. De muntliga skötselavtal som finns kommer att ersättas med skriftliga överenskommelser i de fall det fortfarande är aktuellt med avtal.

Fastigheten Bryggholmen 1:105 har servitut på jordkällaren. Länsstyrelsen kommer att ta upp en diskussion med markägaren till Bryggholmen 1:105 om förvaltning av jordkällaren.

Sällskapet Salta Skär har övertagit fastigheten Bryggholmen 1:106 efter den nedlagda Bryggholmsstiftelsen. Hänvisningar till Bryggholmsstiftelsen i skötselplanen bör därför ändras till Sällskapet Salta Skär.

Sällskapet Salta Skär framför synpunkter på skötseln av anordningarna vid Salta Skär. Bryggan är inte i gott skick och stenhällen mot bryggan ofta är väldigt hal. Stigen till

2018-05-21

511-2146-14

toaletten är igenväxt och uppmärksammas därför inte av besökare. Ved saknas ofta vid grillplatsen. Dessutom är det problem med vildsvin som bökär upp stigarna kring grillplatsen.

Länsstyrelsen ändrar hänvisningarna till Brygggholmsstiftelsen. Länsstyrelsen ser över formuleringarna och prioriteringarna i skötselplanen så att de åtgärdsförslag som Sällskapet Salta Skär föreslår kommer med.

Eknäs-Brygggholmens samfällighetsförening förvaltar gemensamhetsanläggningen Enköping-Eknäs GA:1. Den utgörs av delvis av enskild väg till Koffsans badplats och den mindre kaj som utgör färjeläge för förbindelsen till ön Brygggholmen. Den absoluta majoriteten av besökarna till naturreservatet Brygggholmen belastar denna väg. Naturvårdsverkets fastighet har inte del i gemensamhetsanläggningen. Eknäs-Brygggholmens samfällighetsförening föreslår att en överenskommelse enligt 43§ Anläggningslagen träffas där parterna avtalar om ett andelstal som därefter registreras i fastighetsregistret.

Länsstyrelsen kommer att ta upp en diskussion med Eknäs-Brygggholmens Samfällighetsförening om fastigheten Brygggholmen 1:116 del i gemensamhetsanläggningen Enköping-Eknäs GA:1.

Enköpings kommun konstaterar att utökningen av naturreservatet är förenlig med kommunens översiktsplan och att ändringar i beslut och skötselplan ger naturreservatet ett mer ändamålsenligt skydd.

Övriga ändringar initierade av Länsstyrelsen

Listan över fastighetsanknutna rättigheter i beslut och skötselplan har uppdaterats med utgångspunkt från en fastighetsförteckning gjord av Lantmäteriet.

Ett nytt skötselområde för plantering av ädellöv har lagts till. Detta med anledning av kompensationsåtgärder i samband med en dispens för arbeten på den intilliggande kraftledningen.

Gränserna för skötselområdet ”strandäng” har ändrats så att strandremsan norr om brukningsvägen mellan Tobaksvreten och Torpängen ingår.

Vid Tobaksvreten har vägens och stigens sträckning ändrats så att de går runt åkern.

Stigen söder om skötselområde C har tagits bort.

I övrigt har mindre ändringar av redaktionell karaktär gjorts i beslut och skötselplan.

2018-05-21

511-2146-14

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Enköpingsposten.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Bryggholmen utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Den del av Bryggholmen som reservatet omfattar har ett utvidgat strandskydd på land enligt 7 kap 14 § miljöbalken, d v s strandskydd gäller 300 m på land från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd (Länsstyrelsens beslutet dnr 511-2621-14). I vatten gäller generellt strandskydd, 100 m. Reglerna om strandskyddsområden finns i 7 kap. 13-18 §§ MB.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313)
- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845)
- Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808)
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)
- Sjötrafikförordningen (1986:300) reglerar trafik i och på vatten
- Vattenskoterförordningen (1993:1053) samt Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där vattenskoter får användas (beslut dnr 523-8320-06)
- Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Bryggholmen
NVR-id	2002994
Länsstyrelsens objektnr.	0381-02-087
Kommun	Enköping
Fastigheter	Bryggholmen 1:116
Samfälligheter	Enköping Hornö GA:3
Fastighetsanknutna rättigheter	Officialservitut 0381-14/42.1 (väg) Officialservitut 0381-01/73.1 (båtplats, badplats, gångväg) Officialservitut 0381-01/73.2 (båtplats vid brygga, gångväg) Officialservitut 0381-01/73.3 (vattentäkt) Ledningsrätt 03-92:282.2 (starkström) Ledningsrätt 0381-01/54.1 (tele) Avtalsservitut 0381IM-10/566.1 (kraftledning) Avtalsservitut 0381IM-10/21025.1 (vattentäkt, jordkällare, va-ledningar) Avtalsservitut 0381IM-11/12794.1 (va-ledning)
Natura 2000-område som berörs	Bryggholmen SE0210252

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

20(22)

2018-05-21

511-2146-14

Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget i Mälaren ca 12 km SSO om Enköpings tätort. Läget framgår av bifogad översiktskarta bilaga 5.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng (24)
Huvudsaklig objektkategori	O, Odlingslandskap med ängar och betesmarker
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat
Ägarkategori(er)	Staten
Areal	Totalareal: 318,9 hektar, varav 173,6 hektar landareal och 145,3 hektar vattenareal
Naturtyper (enligt KNAS)	Tallskog 4,1 ha Granskog 10,1 ha Barrblandskog 11,2 ha Barrsumpskog 0,7 ha Lövblandad barrskog 36,5 ha Triviallövskog 17,8 ha Ädellövskog 12,7 ha Triviallövskog med ädellövsinslag 5,5 ha Lövsumpskog 2,5 ha Ungskog 20,5 ha Sumpskogsimpediment 1,5 ha Övriga skogsimpediment 10,0 ha Våtmark 0,2 ha Limnogen eller saltpåverkad våtmark 6,2 ha Odlad mark 25,1 ha Övrig öppen mark 9,0 ha Exploaterad mark (fritidshus) 0,2 ha Sjöar och vattendrag 145,3 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

HUR MAN ÖVERKLAGAR

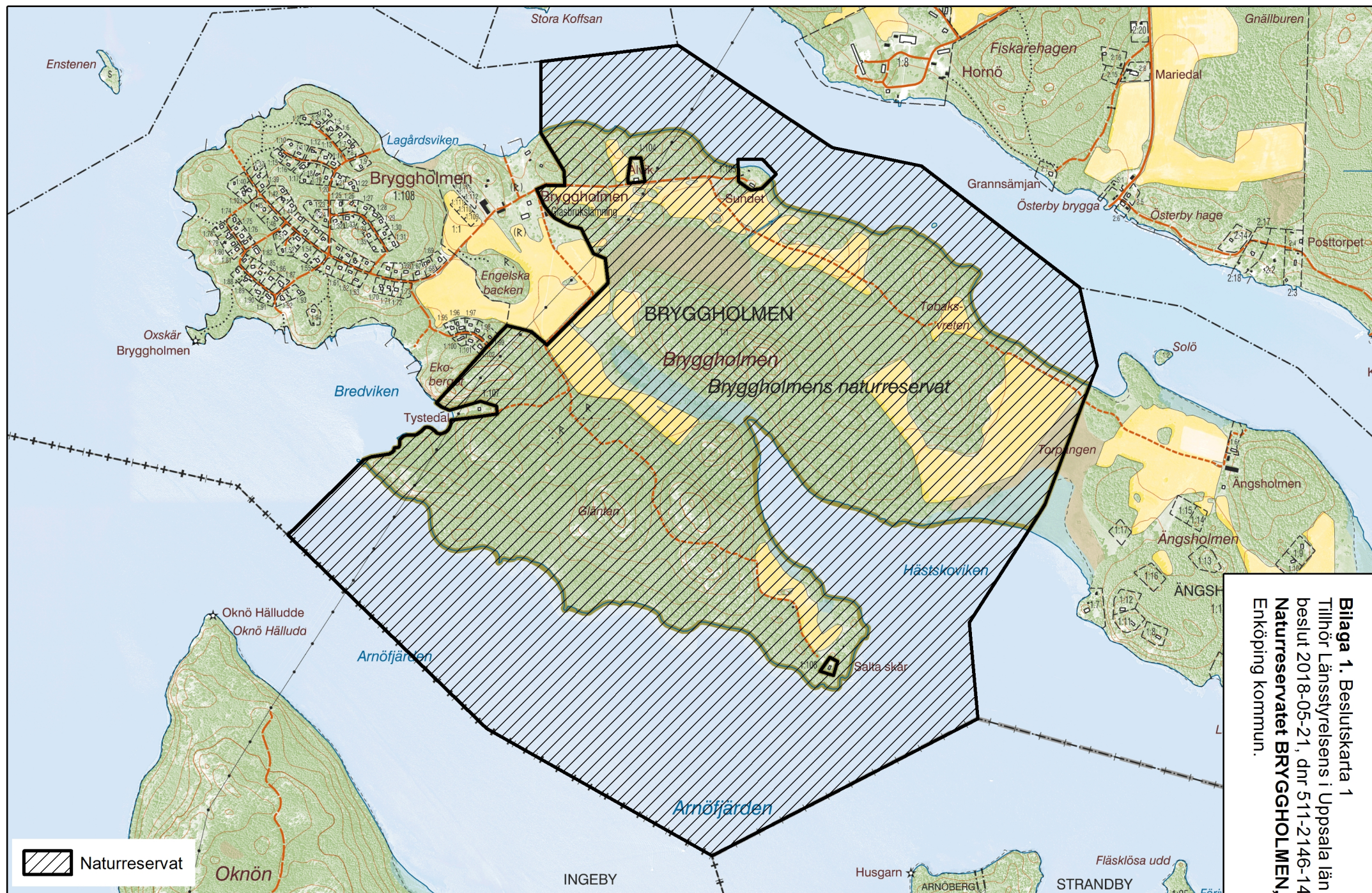
Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och energidepartementet, se bilaga 7.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Göran Enander. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johan von Knorring, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Kalle Mälson, länsassessor Ida Agering, planhandläggare Åsa Blomster, antikvarie Lennart Swanström och naturvårdshandläggare Katarina Rydh, föredragande.

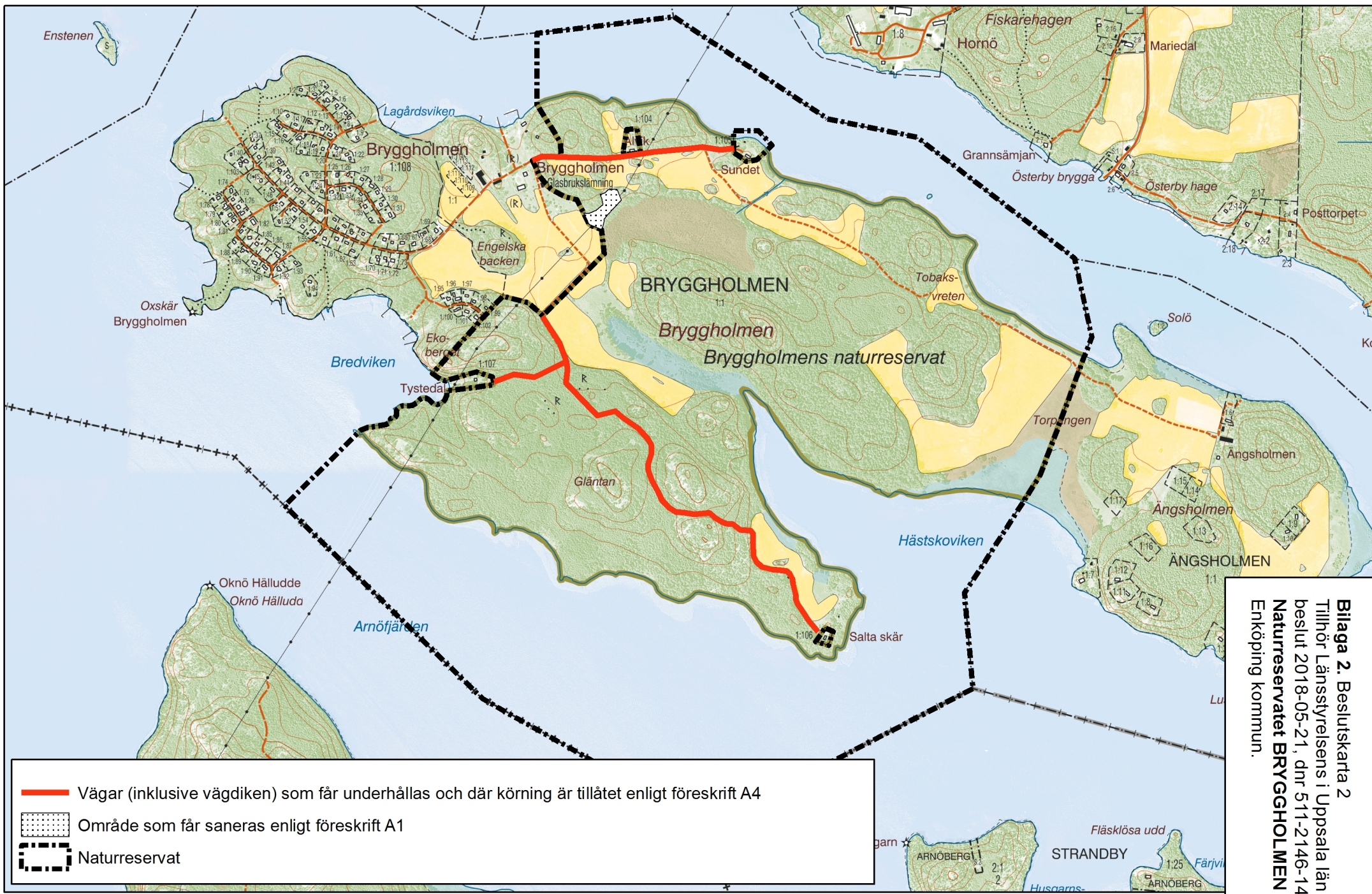
Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

BILAGOR

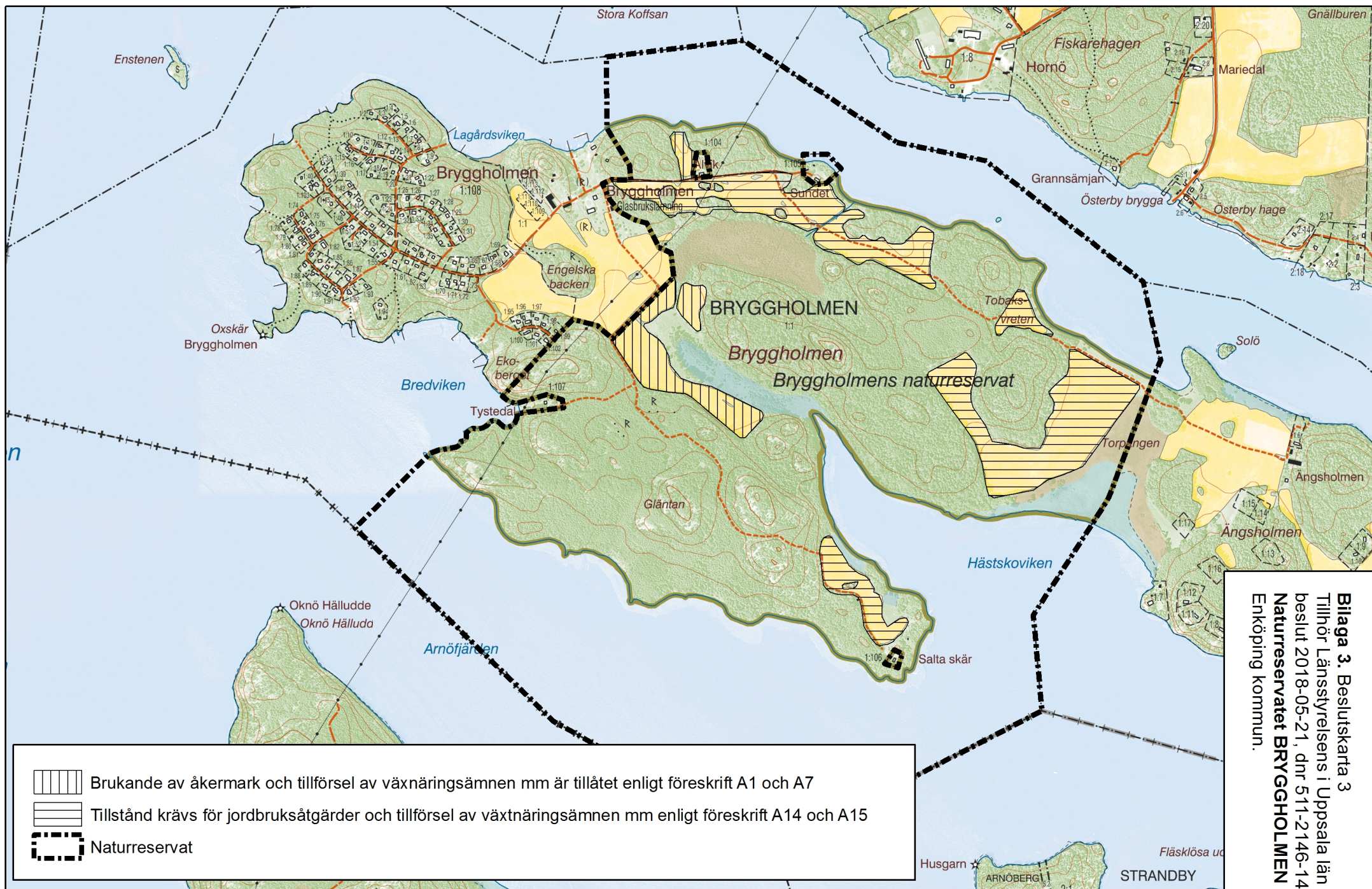
1. Beslutskarta 1
2. Beslutskarta 2
3. Beslutskarta 3
4. Karta över huvudsaklig förvaltningsinriktning
5. Översiktskarta
6. Skötselplan med bilagor
7. Hur man överklagar

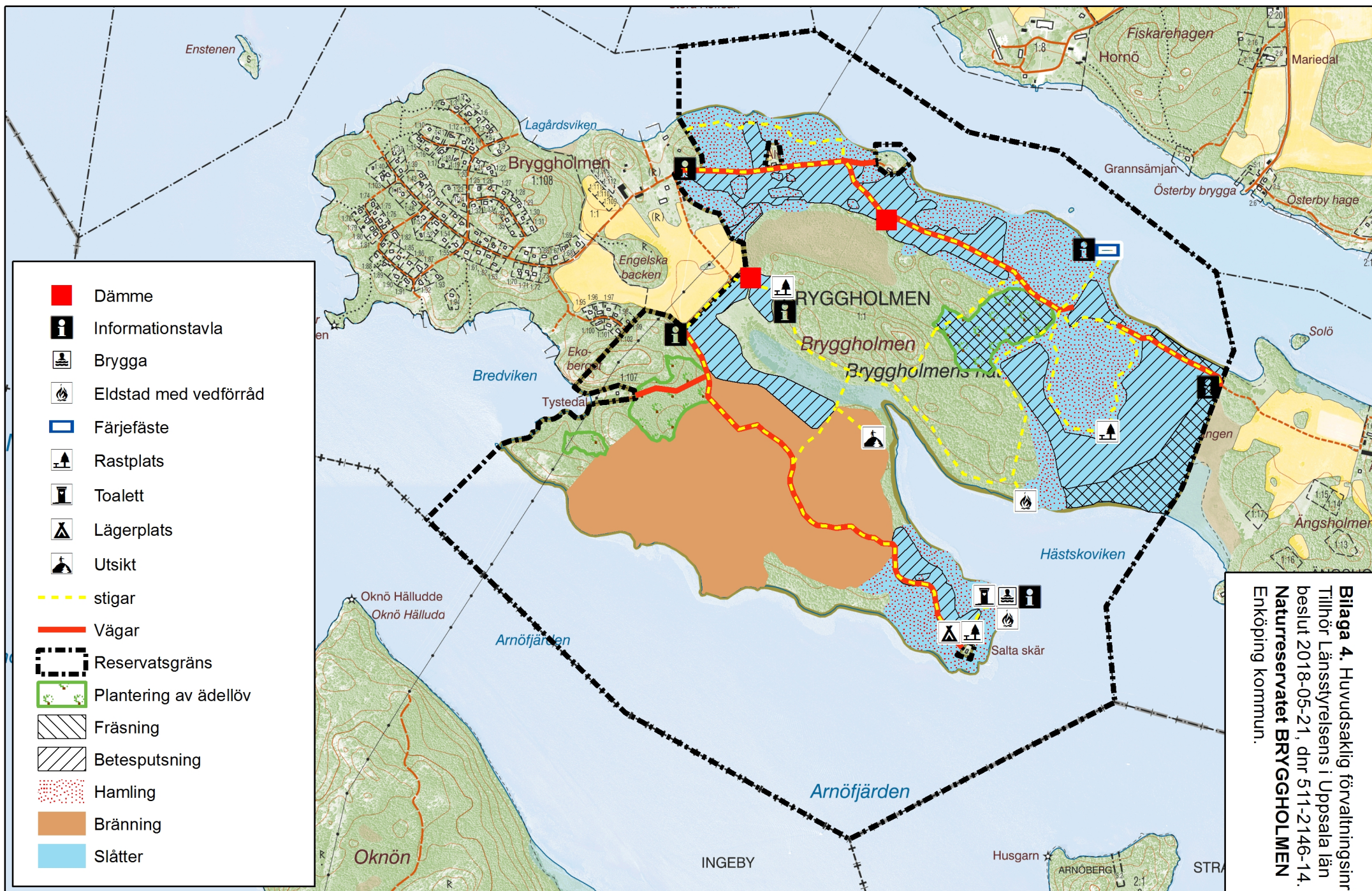

Biaga 1. Beslutscharta 1
 Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
 beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreservatet BRYGGHOLMEN,
 Enköping kommun.

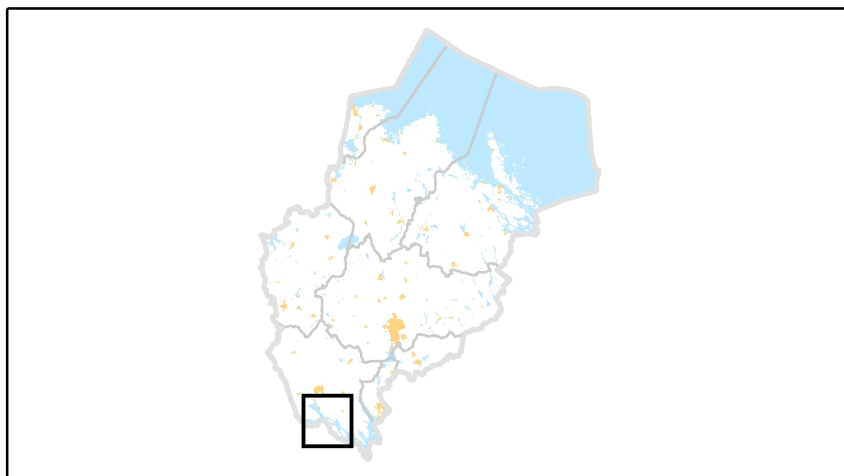
Bilaga 2. Beslutsbeteckning
 Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
 beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreservatet BRYGGHOLMEN
 Enköping kommun.

Biлага 4. Huvudsaklig förvaltningsinriktning
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreservatet BRYGGHOLMEN
Enköping kommun.

Bilaga 5. Översiktskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreseptet BRYGGHOLMEN
Enköping kommun.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselplan för naturreservatet

Brygggholmen

Enköping kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	5
Uppgifter om naturreservatet	5
Allmän beskrivning	6
Historisk och nuvarande markanvändning	6
Hydrologi	7
Åtgärdsprogram för hotade arter	8
Områdets bevarandevärden	8
Biologiska värden	8
Kulturhistoriska värden	12
Värden för friluftslivet	13
Prioriterade bevarandevärden	13
KÄLLFÖRTECKNING	14
PLANDEL	16
Övergripande skötsel	16
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	16
Skötselområde A: Trädklädd betesmark - 35,5 ha	16
Skötselområde B: Äldre blandskog - 25,8 ha	18
Skötselområde C: Lövsumpskog och strandskog - 14,3 ha	20
Skötselområde D: Ädellövskog - 3,7 ha	21
Skötselområde E: Strandäng - 5,9 ha	22
Skötselområde F: Betad åkermark - 23,4 ha	23
Skötselområde G: Övrig åkermark - 6,3 ha	24
Skötselområde H: Utvecklingsmark mot blandskog - 48,4 ha	25
Skötselområde I: Planterat ädellöv - 3,9 ha	26
Skötselområde J: Tall-och granplantering på gammal betesmark - 4,6 ha	28
Skötselområde K: Vatten- 146,5 ha	29
Skötselområde L: Lägerverksamhet - 0,1 ha	30
Skötselområde M: Område med deponi - 0,5 ha	30
Anordningar för friluftslivet	31
Byggnader och andra anordningar	33
Upplysningar	34
Vägar (inklusive vägdiken) och ledningar	34
Upplag m.m.	35
Stängsel och staket	35
Rensning av diken	35
Jakt och fiske	35
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	35
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	35
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	36
BILAGOR	38

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behovet av områden för friluftslivet, skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer samt skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Det preciserade syftet med naturreservatet Bryggholmen är att:

- bevara och vårda den värdefulla naturmiljön på Bryggholmen som karaktäriseras av närheten till Mälaren och ett småbrutet kulturlandskap med åkrar, välutvecklade åkerbryn, betade backar och lövrika skogar,
- bevara och vårda de skogliga naturmiljöerna såsom ädellövskogar, äldre lövrika barrskogar, sumpskogar, hållmarkstallskog, ädellövrika bergbranter samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bevara och vårda områdets kulturpräglade naturmiljöer med trädklädda betesmarker, fuktängar, bryn, gamla grova och solexponerade träd samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- återställa områdets brukade skogar så att de utvecklas mot flerskiktade olikåldriga skogar med stort lövinnehåll, hög andel död ved samt grova och vidkroniga tallar och ädellövträd,
- bevara områdets limniska miljöer samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturtyper och arter enligt Natura 2000,

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2018-05-21

511-2146-14

- inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- trädklädda betesmarker och strandängar hävdas med bete och slåtter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade avverkningar och röjningar,
- skogsplanteringar återställs till betesmarker eller lövrika blandskogar med grova träd,
- friställa såväl grova ädellövträd och tallar som unga framtidsträd,
- plantera ädellövträd,
- återhamla och nyhamla träd,
- åtgärder genomförs att återställa de hydrologiska förhållandena,
- friluftsanordningar och information i området underhålls och utvecklas så att de underlättar besök för besökare med olika förutsättningar och behov.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Brygggholmen
NVR-id	2002994
Länsstyrelsens objektnr.	0381-02-087
Kommun	Enköping
Fastigheter	Brygggholmen 1:116
Samfälligheter	Enköping Hornö GA:3
Fastighetsanknutna rättigheter	Officialservitut 0381-14/42.1 (väg) Officialservitut 0381-01/73.1 (båtplats, badplats, gångväg) Officialservitut 0381-01/73.2 (båtplats vid brygga, gångväg) Officialservitut 0381-01/73.3 (vattentäkt) Ledningsrätt 03-92:282.2 (starkström) Ledningsrätt 0381-01/54.1 (tele) Avtalsservitut 0381IM-10/566.1 (kraftledning) Avtalsservitut 0381IM-10/21025.1 (vattentäkt, jordkällare, va-ledningar) Avtalsservitut 0381IM-11/12794.1 (va-ledning)
Natura 2000-område som berörs	Brygggholmen SE0210252
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget i Mälaren ca 12 km SSO om Enköpings tätort. Läget framgår av bifogad översiktskarta bilaga 5.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng (24)
Huvudsaklig objektkategori	O, Odlingslandskap med ängar och betesmarker
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat
Ägarkategori(er)	Staten
Areal	Totalareal: 318,9 hektar, varav 173,6 hektar landareal och 145,3 hektar vattenareal
Naturtyper (enligt KNAS)	Tallskog 4,1 ha Granskog 10,1 ha Barrblandskog 11,2 ha Barrsumpskog 0,7 ha Lövblandad barrskog 36,5 ha Triviallövskog 17,8 ha Ädellövskog 12,7 ha

	Triviallövskog med ädellövsinslag 5,5 ha Lövsumpskog 2,5 ha Ungskog 20,5 ha Sumpskogsimpediment 1,5 ha Övriga skogsimpediment 10,0 ha Våtmark 0,2 ha Limnogen eller saltpåverkad våtmark 6,2 ha Odlad mark 25,1 ha Övrig öppen mark 9,0 ha Exploaterad mark (fritidshus) 0,2 ha Sjöar och vattendrag 145,3 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Bryggholmen utgör ett representativt exempel på en rik naturmiljö och ett gammalt kulturlandskap i Mälabygd. Ön karaktäriseras av ett småbrutet, mosaikartat odlingslandskap med små, flikiga åkrar och välutvecklade åkerbryn med grova ädellövträd, trädklädda betesmarker rika på ädellövträd i olika generationer samt äldre blandskogar med stort inslag av lövträd.

Under vintern 2011-12 gjordes en omfattande restaurering av betesmarkerna. Sedan dess har större delen av dessa områden samt intilliggande åkermark betats av nötkreatur. Grova träd längs åkerbrynen och inne i skogen har frihuggits under 2013 så att de förblir solexponerade och fortsätter att vara attraktiva för arter som uppskattar detta.

Historisk och nuvarande markanvändning

Bryggholmens gård har en lång historia av mänsklig aktivitet. Ett fåtal förhistoriska lämningar finns på ön, bland annat har man funnit pärlor från vikingatid-medeltid. Äldsta skriftliga belägget är ett brev som Gustav Vasa skrev 1551 om vem som ägde Bryggholmen. Gamla grunder visar att ön var bebodd redan innan 1500-talet.

Glasbruket på Bryggholmen ligger strax utanför reservatet. Det grundades på initiativ av kung Johan III och är ett av landets tidigaste glasbruk. Bruket har dokumenterad verksamhet under perioden 1587-1638 och är det bäst kända av samtliga i tidig svensk glasindustri. Produktionen bestod av både dryckesglas, flaskor och fönsterglas. Bryggholmens glasbruk är en fornlämning (under mark) av hög historisk och arkeologisk dignitet i Nordeuropa.

Nuvarande mangårdsbyggnad är uppförd 1864 över Åke Oxenstiernas gårdsgrund, med en bevarad källare från 1600-talets mitt. Bryggholmens gård ägdes sedan 1939 av Enköpings kommun, senare av Bryggholmsstiftelsen och har sedan 2014 privata ägare. I

samband med Bryggholmsstiftelsens försäljning 2014 styckades fastigheten upp i två delar där Naturvårdsverket köpte den del som ingår i naturreservatet.

Det finns en kopia av en karta från 1685 över Bryggholmen bevarad på Lantmäteriet. Denna karta visar att delar av ön brukades som åkermark redan på denna tid (delar av den åkerareal som ligger kring Bryggholmens gård). Stora delar av stränderna brukades som ängsmark. Trots att glasbruket funnits på ön i 100 år var ön till största delen beskogad. Delar av skogsmarken beskrivs som gamla (före detta) svedjeland. Ytterligare annan skog beskrivs som lämplig att svedja och göra till äng. Skogen beskrivs till vissa delar, och de trädslag som omnämns är gran, björk, ek, lind och tall. Troligen öppnades ön upp ytterligare på 1700-talet och skogsmark brändes och omdanades till äng eller betesmark.

I övrigt finns ganska få gamla kartor över området. Laga skifte genomfördes inte på Bryggholmen eftersom det bara fanns en gård på ön. Häradskartan över Trögds härad från 1860 visar att 30 hektar var åker och därmed var andelen odlad mark lägre än idag. Drygt 20 hektar var öppen ängsmark. Strandängarna mellan Bryggholmen och Ängsholmen brukades som slåtteräng. I övrigt verkar ön ha varit skogsbeklädd (ca 160 hektar). Förmodligen utnyttjades denna skogsmark hårt till betesmark, lövängar samt för uttag av t.ex. byggnadsvirke, stängselmaterial och ved. Flera av de gamla lindarna har spår efter hamling, vilket indikerar att dessa marker tidigare kan ha varit löväng.

Ungskog och rationellt skötta barrplanteringar återfinns främst i området mellan Bredviken och Hästskoviken. I dessa områden gjordes omfattande slutavverkningar under 1970-talet med efterföljande planteringar. Många av dessa områden är Bryggholmen köptes in av Enköpings stad 1939 för fritidsändamål. På 1980-talet fastställdes en naturvårdsinriktad skötselplan för Bryggholmens "friluftsområde". Därefter har skötseln av ön inriktats på att stärka naturvärden och värden för friluftslivet. Jordbruksmarken har tidigare varit utarrenderad och nyttjas för ekologisk växtodling, men sedan år 2012 har delar av åkermarken omvandlats till betesmark och övriga delar brukas som träda.

Hydrologi

Bryggholmen är en ö i Mälaren. På öns sydsida går farleden till hamnen i Västerås och trafikeras därför av stora fartyg. Stränderna längs farleden påverkas av svallvågorna från farleden förutom de delar av strandpartierna som är branta klippor.

Hästskoviken är en vik av Mälaren som går in i reservatet. I förlängningen av Hästskoviken finns en sumpskog som tidvis är översvämmad. Centralt i naturreservatet finns ytterligare en lövsumpskog som ofta är översvämmad. Denna är förbunden med sumpskogen vid Hästskoviken med ett dike.

Ett dike finns också genom åkermarken i reservatets norra del.

Åtgärdsprogram för hotade arter

I reservatet finns en hel del grova ädellövträd, framförallt ek och lind men även tall. Dessa berörs av åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd. Liksom många andra öar i Mälaren finns det mycket lind på Bryggholmen. Plattbaggen *Laemophloeus monilis* som berörs av åtgärdsprogrammet för skalbaggar på skogslind har hittats på Bryggholmen. Substratet skogslind finns i olika åldrar och Bryggholmen kan i framtiden vara en möjlig fyndplats för fler skalbaggar som omfattas av åtgärdsprogrammet.

Linjerad plattstumpbagge (*Platysoma lineare*) har hittats på Bryggholmen. Den ingår i åtgärdsprogrammet för skalbaggar på nyligen död tall.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Naturvärdena på Bryggholmen är främst knutna till de lövskogsdominerade områdena som har ett stort inslag av ädla lövträd. Många av dessa områden är betade lundar och har en varierad struktur med avseende på trädslagssammansättning, luckighet och skiktning. Bland ädellövträden dominerar lönn, ek, lind och alm. Underväxten utgörs av hassel samt en hel del bärande träd och buskar, t.ex. rönn, hagtorn, slån, apel, getapel, måbär, skogstry och olvon. I bestånden finns en del mycket grova och gamla ädellövträd, främst lind och ek, varav några av lindarna bär spår efter tidigare hamling. I åkerbrynen finns de hävdgynnade värdena kvar, t.ex. grova spärrgreniga träd och arter som gynnas av hävd och solexponering.

Död ädellövved förekommer rikligt i de lövskogsdominerade områdena och asphögstubbar och lågor finns i stor mängd de blockrika delarna. På många ställen växer gamla träd av lind, ek och alm. Flera av dessa "jätteträd" är håliga och mulmiga och utgör utmärkt substrat för många vedlevande rödlistade skalbaggar. Gamla lövträd med mulm och död ved ger förutsättningar för en hög artmångfald och många rödlistade arter är knutna till dessa livsmiljöer. Bryggholmen ligger i en trakt med mycket ädellövskog, som är en ansvarsnaturtyp för Uppsala län.

På Bryggholmen har 12,3 ha pekats ut som nyckelbiotop och 12,2 ha som naturvärde i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Områdena är utpekade för ädellövskog, lövnaturskog och lövrik barrnaturskog.

Vid en insektsinventering år 2001, främst med avseende på vedlevande skalbaggar, hittades sex rödlistade arter samt många sällsynta och krävande arter. En av de mest anmärkningsvärda arterna var *Laemophloeus monilis* (en plattbagge) som lever på lind. Larvutvecklingen sker i nyligen döda gren- och stamdelar som angripits av linddyna.

Återhamling av gamla lindar är en åtgärd som gynnar arten. Även gul gaddbagge hittades. Arten utvecklas klensammar och grendelar av ädellövträd, troligen ek och lind. För båda dessa arter är det viktigt att spara grenhögar vid restaureringsinsatser i ädellövmiljöer. Huvuddelen av de rödlistade och krävande arterna lever i död lövved. De biotoper som bedömdes innehålla flest rödlistade och krävande arter var skogsmarker och bryn med gamla lövträd, särskilt ädellövträd såsom ek och lind, men även oxel. Lövrikedomen i stort samt den mycket varierande naturen på Bryggholmen bedömdes bidra till artrikedomen.

2016 gjordes en insektsinventering i samband med åtgärder i en kraftledningsgata. Då hittades arten linjerad plattstumpbagge som är en ansvarsart för Uppsala län. Arten lever under barken på döende, barkborreangripna barrträd. För att gynna arten bör stam- och toppdelar (GROT) lämnas vid restaureringsinsatser i tallmiljöer. Reliktbock som lever på gammal solbelyst tall och har hittats i naturreservatets sydvästra del. Arten kräver att lämpliga tallar kontinuerligt hålls friställda från uppväxande sly.

Floran i reservatet är typisk för många av Mälarens öar. Misteln är mycket vanlig och kan sägas vara en karaktärsart för Bryggholmen. Vissa av lundarna har en örtrik flora med t.ex. blåsippa, trolldruva, nattviol, lungört, tandrot och vårärt. Vid Salta skär finns ett stort bestånd av skogsnattviol. Luden johannesört förekommer riktigt i några av öns lundartade partier. Vid hållmarker och blockrika marker återfinns t.ex. tulkört, kärleksört, getrams och oxbär. I bryn och vid hållarna finns här och var en artrik hävdberoende torrängsflora, med t.ex. kattföt, solvända, blodnäva och mandelblom. Rödkörvel växer i några bryn. Även strandskogen har en förhållandevis rik flora med bland annat strandklo, frossört, knölsyska, svarta vinbär och sprödarv.

Lavfloran är översiktligt inventerad i vissa områden. Totalt har åtta rödlistade arter hittats. Alléägglav växer på gamla almar och askar i relativt öppna miljöer. Savlundlav lever på ädellövträd, speciellt alm. Den hittas ofta där saven rinner ut. Gul dropplav är en skorplav växer på gamla grova ekar i öppna till halvöppna miljöer. Det är viktigt att gamla grova ekar hålls friställda från sly- och buskvegetation som skuggar stammarna och växer upp i kronorna. Även hjälmbrösklav växer huvudsakligen på gamla ekar.

Tyvärr har flera av de sällsynta arterna hittats på almar och på senare år har almsjukan slagit ut många almar på ön, så framtiden ser inte så ljus ut för dessa arter. Området är inte inventerat med avseende på svampar, men Bryggholmen hyser förutsättningar för en mycket rik svampflora.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Fåglar

<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT F
--------------------------	------------------	------

Skalbaggar

<i>Mordellistena neuwaldeggiana</i>	gul gaddbagge	NT
<i>Laemophloeus monilis</i>	lindplattbagge	VU P C
<i>Ptenidium gressneri</i>		NT
<i>Atomaria badia</i>		NT
<i>Agathidium nigrinum</i>		NT
<i>Platysoma lineare</i>	linjerad plattstumpbagge	NT P C
<i>Nothorhina muricata</i>	reliktböck	NT
<i>Mycetochara humeralis</i>	mindre svampklobagge	NT
<i>Phloeophagus turbatus</i>		NT

Kärlväxter

<i>Platanthera bifolia subsp. latiflora</i>	skogs nattviol	§
<i>Actea spicata</i>	svart trolldruva	s
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s
<i>Viscum album</i>	mistel	§
<i>Tilia cordata</i>	skogslind	s
<i>Ulmus glabra</i>	skogsalm	CR
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN
<i>Hypericum hirsutum</i>	luden johannesört	
<i>Botrychium lunaria</i>	månlåsbräken	NT
<i>Crepis praemorsa</i>	klasefibbla	NT

Mossor

<i>Antitrichata curtispindula</i>	fällmossa	s
<i>Homalia trichomanoides</i>	Trubbfjädermossa	s

Lavar

<i>Graphis scripta</i>	skriftlav	s
<i>Bacidia rubella</i>	lönnav	s
<i>Bacidia incopta</i>	savlundlav	EN
<i>Cliostomum corrugatum</i>	gul dropplav	NT
<i>Ramalina baltica</i>	hjälmbrösklav	NT
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT

<i>Gyalecta truncigena</i>	mörk kraterlav	VU
<i>Candelariella reflexa</i>	alléägglav	EN
<i>Biatoridium monasteriense</i>	klosterlav	VU
<i>Sclerophora pallida</i>	gulvit blekspik	VU
<i>Caloplaca lucifuga</i>	skuggorangelav	NT

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT, s
<i>Lentinaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT, s
<i>Dichomitus campestris</i>	hasselticka	s

Teckenförklaring:

F	=	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A	=	Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
§	=	Arten är fridlyst
P	=	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C	=	Arten är en ansvarsart för Uppsala län

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR	=	Critically endangered	Akut hotad
EN	=	Endangered	Starkt hotad
VU	=	Vulnerable	Sårbar
NT	=	Near threatened	Nära hotad
DD	=	Data deficient	Kunskapsbrist

Limniska/marina värden

Mälaren är en sjö som erbjuder många olika biotoper. Den skiljer sig mycket i näringsnivå och djup mellan olika delar. Sjön är både flikig och mångformig. Ömsom kantas den av slätter med intensivt jordbruk och stora vassområden, ömsom av karga klippor och grusstränder. Här finns omväxlande små och stora öar, grunda vikar, trånga sund och stora, djupa fjärdar. Bryggholmen ligger i en del av Mälaren som karaktäriseras av stor flikighet, många öar och sund och ett medeldjup på cirka 15 m.

I Mälaren finns 34 naturligt förekommande fiskarter. Detta gör Mälaren till Sveriges tredje artrikaste sjö. De vanligaste arterna är nors, abborre, mört, björkna, braxen och gös. Andra viktiga arter är ål och gädda. De rödlistade arter som förekommer i Mälaren är ål, asp, vimma, mal och lake. Denna del av Mälaren är ett viktigt lek område för bland annat gös, gädda och siklöja.

Bottenfaunan i Arnöfjärden utanför Bryggholmen har god ekologisk status. I djupområdena finns huvudsakligen fåborstmaskar, *Oligochaeta*, och olika arter av fjädermygglarver, *Chironomidae*. Man kan också hitta ett mindre antal av ett mindre antal av nematoder, dagsländor, nattsländor, vattenkvalster, märkräftar och musslor.

Bottenfaunan visar på näringsrika och relativt syrerika förhållanden utanför Bryggholmen.

I vattnet runt Bryggholmen finns åtminstone två arter av stormusslor: Spetsig målarmussla, *Unio tumidus*, och allmän dammussla, *Anodonta anatina*. När Mälaren på 1200-talet avsnördes från havet blev ett antal arter instängda i sjön. Sådana arter kallas glacialrelikter. De glacialrelikter som påträffats i Mälaren är taggmärsla, *Pallasea quadrispinosa*, reliktpungräka, *Mysis relicta*, vitmärsla *Monoporeia affinis* och hoppkräftan *Limnocalanus macrurus*. Dessutom förekommer en glacialrelikt fisk i Mälaren, hornsimpä *Trigloporus quadricornis*. I Mälaren förekommer den rödlistade dagsländan *Ephemera glaucops*, som påträffats i grunda områden i Björkfjärden en bit ifrån Bryggholmen.

Geovetenskapliga värden

Bryggholmens geovetenskapliga värden består i dess omväxlande geomorfologi och småkuperade topografi. Höjdområden utgörs av hållmarker och blockrika marker, sluttningar och slänter domineras av moränjordar och sänkorna har täta näringsrika jordarter. De högsta partierna på Bryggholmen är ca 25 m och syns tydligast vid Ekoberget intill torpet Tystedal där berget stupar brant ner i vattnet.

Bergarten inom reservatsområdet utgörs av en grov, grå örongnejsgranit vilket är den vanligaste varianten av den uppländska urgraniten. Skogsmarken består huvudsakligen av normalblockig, sandig morän. I svackor och åkerbryn återfinns kalkrik, glacial lera som ger en rikare flora samt postglaciala leror. I våtmarken i förlängningen av Hästskoviken är jordarten gytjelera. Kärret i norra delen består av torv. Området ligger under högsta kustlinjen och är påverkat av svallning.

Kulturhistoriska värden

Det främsta kulturhistoriska värdet är det ålderdomliga kulturlandskapet. Inom reservatet finns totalt nio forn- och kulturlämningar registrerade. Sju av dem är fasta fornlämningar och två är kulturhistoriska lämningar. Av de sju fasta fornlämningarna är sex stensättningar och den sjunde är en lämning av en gammal glasindustri, som gränsar till reservatsområdet, (se kartan bilaga 6.2). Numreringen är hämtad från Riksantikvarieämbetets fornminnesregister.

Fornlämningar

RAÄ-nr 82:1 Stensättning, rektangulär 15x8 m (N-S), 0,1-0,3 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 82:2 Stensättning, rektangulär 25x10 m, 0,3-0,7 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 82:3 Stensättning, rektangulär 20x13 m, 0,6 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 154:1 Stensträng, kvadratisk 10x10 m, 0,4 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 154:2 Stensättning, rektangulär 15-11 m (NV-SÖ) och 0,3 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 154:3 Stensättning kvadratisk 10x10 m, 0,6 m h. Övertorvad.

RAÄ-nr 162:1 Glasindustri, industriell verksamhet och skogsbruk. (utanför naturreservatet)

Kulturhistorisk lämning

RAÄ-nr 88:1 Stensättningsliknande lämning, rund, 6 m i diameter 0,3 m hög.

RAÄ-nr 88:2 Stensättningsliknande lämning, rund, 6 m i diameter 0,3 m hög.

Värden för friluftslivet

Bryggholmen utgör ett naturskönt och representativt exempel på en rik Mälarnaturmiljö och ett gammalt Mälarnära odlingslandskap. Landskapet är varierat med gott om utsiktsplatser och vackra vyer. Flera markerade stigar finns iordningställda. En spång är anlagd över de fuktigare delarna där stigen går över Hästskoviken. Stora delar av reservatet betas. Stängselgenomgångar finns uppsatta så att allmänheten ska få tillträde till hela reservatet.

Vid Salta skär finns en mulltoalett, brygga, flytbrygga och eldplats. Här finns även ett område som används för lägerverksamhet för skolklasser med tältkåtor, bänkbord och eldplatser för matlagning. Denna verksamhet drivs av Stiftelsen Salta Skär.

En eldplats finns även vid norra stranden av Hästskoviken. Runt om i reservatet finns bänkar utsatta längs stigarna. Informationstavlor om reservatet finns vid gården och vid färjefästet i Koffsan. Vid Koffsan finns en parkeringsplats. Under sommarhalvåret finns färjetrafik som anordnas av ägarna till Bryggholmens gård.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: trädklädda betesmarker, ädellövskogar, äldre flerskiktade blandskogar

Strukturer: ädellövträd, grova tallar, solbelysta hagmarksträd, välutvecklade åkerbryn, hamlade träd, död ved

Växt-, svamp- och djursamhällen: epifytiska lavar, vedskalbaggar, hålhäckade fåglar

Arter:	<i>Mordellistena neuwaldeggiana</i>	gul gaddbagge
	<i>Laemophloeus monilis</i>	lindplattbagge
	<i>Platanthera bifolia subsp. latiflora</i>	skogsnattviol
	<i>Bacidia incopta</i>	savlundlav
	<i>Candelariella reflexa</i>	alléägglav
	<i>Platysoma lineare</i>	linjerad
		plattstumpbagge
	<i>Nothorhina muricata</i>	reliktböck
	<i>Cliostomum corrugatum</i>	gul dropplav
	<i>Ramalina baltica</i>	hjälmbrösklav

Friluftsliv: naturupplevelse, särskilt besöksintressant
Kulturmiljö: småbrutet kulturlandskap

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala
- Calluna, 2014. Mälarprojektet. Konsekvenser för yrkes- och fritidsfisket samt fiskbestånd.
- Ehnström, B. 2006. Åtgärdsprogram för skalbaggar på skogslind, Naturvårdsverket rapport 5552.
- Ekologigruppen, 2016. Insektsinventering av en hållmarkstallskog på Bryggsholmen.
- Kulturnämnden i Enköping, 1993: Från Mälarevik till skogsbygd - landsbygdens kulturmiljöer i Enköpings kommun.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (objekt 81:158). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1994: Ekologiskt känsliga områden i Uppsala län (objekt438). Meddelandeserien 1994 nr 13.
- Länsstyrelsen i Västmanland. Skalbaggar på skogslind. Informationsblad.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Medins biologi, 2013. Bottenfauna i Mälaren, Igelsstaviken och Hallsfjärden 2012-2013. Inför muddring i Södertälje kommun och Mälarfarlederna.
- Mälarens vattenvårdsförbund, 2007. Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Mälaren.
- Möller, H., 1977: Beskrivning till jordartskartan 11 H Enköping SO. SGU, serie Ae, nr 20. Sveriges Geologiska Undersökning, Uppsala.
- Naturhistorisk riksmuseet, 2007. Mälarens stormusselfauna Lokalbeskrivningar. PM 2007:3
- Naturhistorisk riksmuseet, 2007. Mälarens stormusselfauna Resultat från inventeringar längs Mälarens stränder. PM 2007:2
- Naturvårdsverket 1992. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv – beskrivningar, (objekt). Rapport 4037.
- Naturvårdsverket 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012-2016. Rapport 6496.
- Naturvårdsverket 2006. Åtgärdsprogram för skalbaggar på skogslind. Rapport 5552.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2013. Åtgärdsprogram för skalbaggar på nyligen död tall. Rapport 6599.
- Nitare, J. (red.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Nitare, J. (ed.) 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Stålhös, G., 1974: beskrivning till berggrundskartan 11 H Enköping SO. SGU serie Af nr 118. Sveriges Geologiska Undersökning, Uppsala.

Opublicerade skrifter

- Haglund, E. 1968: Naturvårdsinventering av Enköpings kommunblock. Del V, Enköpingsstad och Åsunda kommun. Länsstyrelsen i Uppsala län

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2018-05-21

511-2146-14

Schenning Roine, 1999, Naturinventering och skötselplan för Bryggholmen. Naturvårdsnämnden i Enköping
Sjödin, G., 2001: Inventering av Bryggholmen 2001. Enköpings kommun, 2001.
Skogsvårdsstyrelsen – Region Mälardalen 1998: Nyckelbiotopsinventering (kartblad 117 04-05).
Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.
Riksantikvarieämbetet, Fornminnesregister – Vallby socken.
Skogsstyrelsen Mälardalen. Nyckelbiotopsinventering.

Digitala källor

ArtDatabanken, Artfaktablad. <http://www.artfakta.se/GetSpecies.aspx?SearchType=Advanced>
Bryggholmens gårds hemsida www.bryggholmen.se
Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på
<http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>.

Kartmaterial

Flygbildsinventering (IR) redovisad på karta i skala 1:10 000.
Laga skifteskarta från 1817, Häradskarta från 1860, samt kartor från 1919 och 1921.
Kartorna förvaras på Lantmäteriet i Uppsala.
Lantmäteriet, Gävle: B73-4:1

Muntliga uppgifter

Gunnar Sjödin
Roine Schenning, Skogsvårdsstyrelsen Region Mälardalen
Svante Hultengren, Naturcentrum AB

PLANDEL

Övergripande skötsel

Övergripande skötsel för reservatet är att kulturlandskapet på Bryggholmen ska stå i centrum. Detta innebär att reservatsområdet, både i skog och på öppen mark, bör vara hävdade genom bete. Lövträden i reservatet, framförallt de ädla lövträden, ska ges möjlighet att kontinuerligt bli gamla, grova och vidkroniga. Bryggholmen har även grova, solbelysta tallar på klipphällarna. Dessa ska vårdas så att de kan hysa såväl insekter som rovfågelbon.

De olika naturvärdena på Bryggholmen ska vara tillgängliga för besökare genom väl underhållna stigar och anordningar.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 15 skötselområden, varav två skötselområden (anordningar för friluftslivet resp. byggnader och andra anordningar) inte är avgränsade på karta. För avgränsning av områdena A-M, se skötselområdeskarta, bilaga 6.1. Reservatsområdet är mosaikartat och i vissa delar är gränsen mellan olika skötselområden diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Skötselområde A: Trädklädd betesmark - 35,5 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Trädklädd betesmark (9070)

Beskrivning: Skötselområdet består av trädklädda betesmarker som har en varierad struktur med avseende på trädammansättning, luckighet och skiktning. Ädellövträden dominerar trädskiktet med lönn, ek, lind och alm. Andra lövträd förekommer också, främst asp och björk, men även oxel förekommer här och var. I trädgångarna finns en del mycket grova och gamla ädellövträd, främst lind och ek, varav flera är håliga och fulla med mulm. Flera av de gamla lindarna har spår av tidigare hamling. I några delar är trädskiktet tätare och där finns även inslag av tall och gran. I vissa delar av skötselområdet är marken blockrik. Brynen mot åkermarken är väl utvecklade med enstaka friställda gamla, solexponerade och spärrgreniga lövträd. Trädklädda åkerholmar ingår också i skötselområdet.

I buskskiktet finns hassel samt en hel del bärproducerande träd och buskar såsom rönn, hagtorn, slån, apel, getapel, måbär, skogstry och olvon.

Vid Salta skär finns ett stort bestånd av skogsnattviol.

Död ved förekommer rikligt både som liggande och stående död ved. Mycket av den döda veden har ursprung bland ädellövträden. Det finns även delar med hög förekomst av asphögstubbar. Bäver har skapat död ved då de fällt stammar längs stränderna.

En omfattande röjning och gallring gjordes under vintern 2011-2012 då betesbackarna öppnades upp. Ädellövträden stod i fokus vid denna avverkning och mycket gran togs bort. Några mindre områden lämnades med tätare skog. Ett flertal yngre träd, framför allt lind, har nyhamlats i samband med gallringen. Efter restaureringen har större delen av de trädklädda betesbackarna betats med nötkreatur. Nötkreaturen betar även omgivande åkermark (se skötselområde F).

Bevarandemål: Arealen trädklädd betesmark (9070) är minst 31,8 ha. Området betas kontinuerligt. Trädskiktet har en varierad åldersstruktur och rikligt med gamla, grova träd. Ädellövträd finns i olika åldrar, från små plantor till gamla träd. Det finns hamlade träd. Såväl stående som liggande död ved finns inom hela området. Gran förekommer endast i mindre utsträckning och tränger inte grova ädellövträd. Åkerbrynen ska vara väl utvecklade med bärande buskar och träd samt friställda gamla, solexponerade och spärrgreniga lövträd. Skogsnattviol har en riklig utbredning inom skötselområdet.

Skötselåtgärder: Restaurering: På åkerholmarna och i åkerbrynen friställs både grova och yngre ädellövträd samt grov tall. Gran tas bort om den skuggar eller på annat sätt tränger ädellövträd eller grova tallar. Bärande buskar och träd, vårblostande salix och blommande örter gynnas för att skapa insektsrika biotoper. Om de restaurerade hagarna har för tätt trädsikt kan ytterligare en gallring göras för att i framtiden få fram grova vidkroniga ädellövträd. Vid restaureringar ska grenhögar sparas som död ved.

Nyskapande: Om betesdjur finns att tillgå stängslas de områden som i dagsläget inte betas.

Löpande: Kontinuerligt bete. Om bete inte går att genomföra eller om betet är för svagt ska området röjas/slås så att uppkommen igenväxningsvegetation hålls nere. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan. Stängsel får gärna gå ut i vattnet så att en så kallad ”blå bård” bildas.

Tidigare hamlade träd restaureringshamlas och därefter återhamlas de ca var 5:e år. Om askskottsjuka råder på ön ska en utredning göras för att ta reda på om hamling av ask är tillrådligt.

Skötseln ska inriktas på att den rika förekomsten av skogsnattviol bevaras och förstärks.

Skötselområde B: Äldre blandskog – 25,8 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Taiga (9010)

Beskrivning: Äldre blandskog med stort inslag av ädla lövträd av vilka en del är grova och gamla. Skogsmarkerna har en varierad struktur med avseende på luckighet, skiktning och topografi. Spår av tidigare bete märks bland annat genom luckigheten och förekomsten av spärrgreniga träd. Många av områdena är i en igenväxningsfas. På flera mindre områden förekommer berghällar med senvuxna träd. Bärproducerande träd och buskar förekommer allmänt inom området. I delar av området finns stor förekomst av död ved i olika stadier av nedbrytning. Blockrik mark med beskuggade, mossklädda, sydvända lodytor återfinns mot inre delen av Hästskoviken. Utmed dessa lodytor sipprar vatten fram. En del av strandremsan mot Arnöfjärden utgörs av hållmarkstallskog med grova och gamla tallar.

Under hösten 2013 gjordes en frihuggning runt grova och spärrgreniga ädla lövträd som stod trängda i skogen samt trängda, grova tallar utmed Arnöfjärden. Alla avverkade träd lämnades i skogen som död ved.

Bevarandemål: Arealen taiga (9010) är minst 25,4 ha. Området består av gammal barrdominerad blandskog med naturskogskaraktärer såsom luckighet, stående och liggande död ved samt ett flerskiktat trädsikt av olika trädarter. Lövträd förekommer spritt i området. Grova lövträd och tallar förekommer och hotas inte av igenväxning.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Sätt upp stängsel om möjlighet för skogsbete finns.

Löpande:

- Kontinuerligt skogsbete om möjlighet finns. För prioritering av betesfällor se "Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser" längre fram i denna skötselplan.
- Røjning av buskar och träd kring grova och spärrgreniga lövträd samt grova tallar görs löpande så att de förblir solbelysta.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Skötselområde C: Lövsumpskog och strandskog – 14,3 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Lövsumpskog (9080),

Beskrivning: I reservatets centrala delar finns en lövsumpskog som under stora delar av året står under vatten. Lövsumpskogens innersta delar är ganska öppna med en del buskar. Den centrala lövsumpskogen är förbunden med lövskogarna i förlängningen och längs stränderna vid Hästskoviken Även dessa skogar är tidvis översvämmade. Al dominerar dessa områden

Området har riklig förekomst av död ved. På lågor och högstubbar finns insektshål, hackmärken av hackspettar och vedsvampar.

Bevarandemål: Arealen Lövsumpskog (9080) är minst 10,9 ha. Området består av vattenpåverkad strand- och lövsumpskog med inslag av alar på socklar. Gran förekommer endast sparsamt.

Skötselåtgärder: Restaurering:

- Vid behov avverkning av gran för att gynna lövträd.
- Om det behövs för att hålla marken översvämmad kan ett enklare dämme vid avvattande diken byggas. En utredning ska göras innan bygget startar där det framgår var detta dämme ska placeras och hur det ska fungera.

Skötselområde D: Ädellövskog – 3,7 ha

Naturtyp enligt Natura 2000: Ädellövskog i branter (9180)
Nordlig ädellövskog (9020)

Beskrivning: Området består av ädellövskog i en sydvänd brant samt ett bryn mot åkermarken norr om branten. Området hyser ädellövskog med gamla lindar, lönnar och ekar. Här finns rikligt med död ved och goda förutsättningar för en rik kryptogamflora och insektsfauna. Mycket död ved kommer från de många almar som angripits av almsjuka

och dött. Luckorna efter almarna har gett upphov till mycket ungsnitt av framförallt alm och ask. Grova granar förekommer endast i mycket liten skala och hotar inte andra naturvärden. Självföryngrade granar kommer upp i området och kan på sikt hota ädellövträden. En röjning kring grova träd samt avverkning av gran gjordes under 2013.

Bevarandemål: Arealen Ädellövskog i branter (9180) är 2,9 ha och arealen Nordlig ädellövskog (9020) är 0,8 ha. I området finns gott om gamla, grova eller ihåliga ädellövträd. Föryngring av ädellövträd finns i olika generationer. Stående eller liggande död ved förekommer i den mängd som genereras naturligt. Gran förekommer i mycket liten skala och hotar inte naturvärdena.

Skötselåtgärder: Löpande:

- Frihuggning kring grova ädellövträd
- Röjning av bryn mot åkrarna samt röjning och avverkning av gran som kommer upp inom området. Avverkat material lämnas som död ved om det inte utgör hinder för friluftslivet.
- Vid restaureringar ska grenhögar sparas som död ved.
- Området kan betas om betesdjur finns tillgängligt. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan.

Skötselområde E: Strandäng – 5,9 ha

Beskrivning: Strandäng som tidigare hävdats, men som numera är under igenväxning. Vegetationen utgörs främst av triviala, konkurrensstarka gräs- och starrarter. Buskar och al börjar etablera sig i strandkanten.

Bevarandemål: Arealen öppen hävdad strandäng är minst 4 ha. En blå bård bildas mellan strandlinjen och vassen. Arter som är knutna till hävdad strandäng ökar i omfattning.

Skötselåtgärder: Området hävdas genom årligt bete eller slåtter.
Restaurering: Røj bort sly och buskar. Fräsning/betesputsning kan bli nödvändig.
Nyskapande: Inkludera strandängen i nuvarande betesfälla för att möjliggöra bete. Stängsel får gärna gå ut i vattnet så att markerna betas hela vägen och en blå bård kan skapas.

Löpande: Bete varje år, om möjlighet finns, i annat fall slåtter.
Området kan betas om betesdjur finns tillgängligt. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan.

Skötselområde F: Betad åkermark – 23,4 ha

- Beskrivning:** Smalflikiga betade åkermarker med åkerholmar och öppna diken. Åkrarna omgärdas av lövrika bryn med gamla spärrgreniga lindar och ekar i andra skötselområden. Åkermarkerna är en förutsättning för områdets tilltalande landskapsbild och de natur- och kulturmiljövärden som hör till det ålderdomliga jordbrukslandskapet. Små åkerholmar ingår i detta skötselområde medan större åkerholmar ingår i skötselområde A. Stora delar av åkermarken betas tillsammans med betade ädellövbackar (skötselområde A).
- Bevarandemål:** Åkermark som brukas som slåtter- eller betesvall. Grässvålen är mager och hävdgynnade arter förekommer. Ingen vedartad vegetation förekommer på åkrarna. På åkerholmarna växer enstaka träd och välavgränsade buskar.
- Skötselåtgärder:** Området ska i första hand brukas med slåtter och/eller bete. Åkrarna får inte jordbearbetas, odlas upp eller gödulas utan tillstånd. Det är inte tillåtet att använda kemiska eller biologiska

bekämpningsmedel eller att odla energigrödor. Om vallen ska brytas bör oplöjda buffertzoner längs med brynen finnas kvar och även i framtiden slås/betas. Sly som kommer upp i åkermarken ska röjas bort. På åkerholmarna ska igenväxningsvegetation röjas bort. Enstaka träd och avgränsande bärande buskar sparas. Diken ska hållas öppna och fria från igenväxningsvegetation.

Skötselområde G: Övrig åkermark – 6,3 ha

- Beskrivning:** Åkrar som brukas som träda och vall. Åkrarna omgärdas av lövrika bryn med gamla spärrgreniga lindar och ekar i andra skötselområden. Åkermarkerna är en förutsättning för områdets tilltalande landskapsbild och de natur- och kulturmiljövärden som hör till det ålderdomliga jordbrukslandskapet.
- Bevarandemål:** Öppen åkermark. Ingen vedartad vegetation förekommer på åkrarna. På åkerholmarna växer enstaka träd och välavgränsade buskar.
- Skötselåtgärder:** Åkerbruk utan kemiska eller biologiska bekämpningsmedel. Det är inte tillåtet att odla energigrödor som till exempel salix. Eventuellt sly som kommer upp i åkermarken ska röjas bort. På åkerholmarna ska igenväxningsvegetation röjas bort. Enstaka träd och avgränsande bärande buskar sparas. Diken ska hållas öppna och fria från igenväxningsvegetation.

Skötselområde H: Utvecklingsmark mot blandskog – 48,4 ha

Beskrivning: Området består av planterade skogar med gran, björk och tall med en ålder ca 30-60 år. Under 2017 restaurerades ett område på ca 8 ha i skötselområdets södra del mot Arnöfjärden. Gran och tall gallrades i luckor och ekar friställdes.

Vissa partier av området är blockigt. Hällmarker finns spridda mellan skogsplanteringarna och på dessa växer en relativt gles och luckig tallskog med stort inslag av björk. Hällmarkspartierna har skog med mer varierat trädskikt och större åldersspridning än omgivande mark. Gamla tallar förekommer och på vissa ställen en del asp och enstaka ädellövträd, framförallt ek.

I brynen mot åkrarna och vägen finns spärrgreniga ädellövträd som skuggas av uppväxande sly.

En starkströmsledning löper genom skötselområdets norra del.

Bevarandemål: Området utvecklas till en gles, flerskiktad blandskog med stort inslag av lövträd samt föryngring av lövträd och tall. Det finns ädellövträd och tall som har förutsättningar att bli grova och vidkroniga. Området har även ett stort inslag av stående och liggande död ved.

Skötselåtgärder: Restaurering:

Fortsatt gallring av planerade bestånd till luckig skog med olika trädslag. Mindre partier kan lämnas att utvecklas fritt där träden får stå tätt och trängas. Virke och ris från dessa bestånd tas ut för att kunna få en strövvänlig skog där lövträd och tall kan etablera sig naturligt. Om det behövs kan björkstammar användas som ved till eldstäderna. Vid restaureringar ska en del virke samt gren- och toppdelar (GROT) lämnas som död ved.

Frihugg kring grova ädellövträd och tallar samt kring unga ädellövträd och tallar som kan utvecklas till grova vidkroniga solitärer i framtiden.

På hällmarkerna kan tall och björk fällas eller ringbarkas där de står för tätt. Större delen sparas som död ved, både liggande och stående.

Naturvårdsbränning kan användas som en alternativ skötselmetod men får inte utföras i närheten av eller på ett sätt som hotar den kraftledning som går genom skötselområdet i nordvästra delen.

Löpande:

Skogsbete är lämpligt om det finns tillgång på betesdjur. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan. Om betesdjur finns att tillgå behöver stängsel sättas upp. Om betesdjur inte finns att tillgå kan återkommande röjning kring friställda ädellövträd, tallar och eventuella plantor bli aktuellt.

Skötselområde I: Planterat ädellöv – 3,9 ha

Beskrivning: Under 2017 avverkades planterad gran och tall inom skötselområdet. Det löv (främst björk) som fanns i beståndet sparades. Området ska planteras med ek, lind och lönn och stänglas in för att skyddas mot viltbete. Åtgärderna utförs som en kompensationsåtgärd i samband med en dispens för arbeten på den intilliggande kraftledningen.

Bevarandemål: Området utvecklas till en gles, flerskiktad blandskog med grova, vidkroniga ädellövträd.

Skötselåtgärder: Restaurering:

Plantering av ek, lind och lönn samt stängsling för att skydda mot viltbete. Målet är att minst 60 av de planterade ekarna ska nå naturvårdsintressant ålder (ca 200 år). Åtgärderna utförs av Svenska kraftnät.

Löpande:

Svenska Kraftnät ansvarar för de planterade trädens skötsel under fem år efter plantering. Skötseln kommer att bestå i vattning, röjning av oönskat sly och skötsel av stängsel. Därefter ska en besiktning genomföras med reservatsförvaltaren och Svenska kraftnät.

När skötseln övergår till reservatsförvaltaren:

Fortsatt röjning runt ädellövträd. Eventuellt kan det behövas kompletterande plantering och/eller åtgärder för att gynna ädellöv som etablerar sig naturligt. Skogen i övrigt ska skötas så att den utvecklas mot en gles, flerskiktad blandskog med möjlighet för ädellövträd att bli gamla och vidkroniga.

På sikt kan skogsbete vara lämpligt om det finns tillgång på betesdjur. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan. Om betesdjur finns att tillgå behöver stängsel sättas upp.

Skötselområde J: Tall-och granplantering på gammal betesmark – 4,6 ha

- Beskrivning:** Ca 50-årig tall- och granplantering på före detta betesmark. På fastighetskartan från 1950-talet var området öppet med en mindre trädunge. Tallplanteringen gallrades vintern 2011-2012.
- Bevarandemål:** Trädklädd betesmark med omväxlande öppna ytor och trädungar. Det finns ädellövträd som har förutsättningar att bli grova och vidkroniga.
- Skötselåtgärder:** Restaurering: Avverkning av tall-och granplantering. En del virke samt gren- och toppdelar (GROT) lämnas som död ved. Ädellövplantor sparas. Om det är för lite ädellövträd kan plantering bli aktuellt. Detta ska göras med plantor av regionalt ursprung. Fräsning/betesputsning kan bli nödvändigt.
Nyskapande: Stängsling. Området kan inkluderas i intilliggande betesfälla. Unga lövträd och plantor kan behöva skydd mot bete med burar av stängsel.
Löpande: Bete varje år, om möjlighet finns, i annat fall slåtter. För prioritering av betesfällor se ”**Sammanfattning och prioritering av skötselinsatser**” längre fram i denna skötselplan.

Skötselområde K: Vatten- 146,5 ha

- Beskrivning:** Det vattenområde som ingår i reservatet är en del av Mälaren. Farleden mellan Stockholm och Västerås passerar områdets södra del. Hästskoviken, som är en skyddad vik, ligger mitt i reservatet. Naturreservatets stränder är till stor del flacka och bevuxna med vass, men några partier består av branta klippor. Bäver fäller många träd ut i sjön och har även byggt en hydda inom reservatet.
- Bevarandemål:** Öppen sjö. Betet går ut i vassarna så att blå bård kan bildas. Se resp. skötselområde.
- Skötselåtgärder:** Ändra stängsel så att vassarna kan betas. När träd faller ut i vattnet får de ligga kvar om de inte stör andra naturvärden eller friluftsliv.

Skötselområde L: Lägerverksamhet – 0,1 ha

Beskrivning: Tältplats för lägerverksamhet. Idag finns tre tipikåtor, flera rastplatser, eldstäder och en vattenbrunn. Tältplatsen används sommartid för lägerverksamhet för barn. Området ligger i anslutning till fastigheten Bryggholmen 1:106 som också används i lägerverksamheten. Sällskapet Salta Skär ansvarar för skötselåtgärderna i detta skötselområde.

Bevarandemål: Tältplats för lägerverksamhet. Om lägerverksamheten upphör ska området införlivas i omgivande skötselområde A.

Skötselåtgärder: Tre tipitält får stå uppe under sommarhalvåret. Under vinterhalvåret kan tältens ställningar få stå kvar. Området ska hållas i gott skick vilket innebär att området städas, gräset hålls klippt, buskar inte breder ut sig, skräp förekommer inte. Om det är nödvändigt för att skydda lägerverksamheten från omgivande betesdjur eller bök av vildsvin får området stängslas in med stängselgenomgångar. Allmänheten får ej utestängas från området. Om Stiftelsen Salta skär lägger ner sin verksamhet här och ingen annan tar över ska Stiftelsen Salta skär se till att området återställs.

Skötselområde M: Område med deponi – 0,5 ha

Beskrivning: Före detta åkermark som vuxit igen med buskar. I området finns ett en nedlagd avfallsdeponi som riskklassats som förorenad mark.

Avfallet kan finnas kvar i området ovan markytan, övervuxet med ris eller under markytan. En utredning gjordes 2007. Ytterligare utredningar behövs för att bestämma hur sanering ska gå till.

Bevarandemål: Område utan föroreningar. När området sanerats kan det införlivas i omgivande skötselområde A och G.

Skötselåtgärder: En utredning görs för att ta reda på hur området ska saneras. Denna utredning följer det tillvägagångssätt som finns för sanering av förorenade områden. Utredningen ska även visa vem som ska ansvara för saneringen.

Allt synligt avfall tas bort. När synligt avfall är borttaget ska området skötas för att bevara den öppna marken med putsning av gräs. Buskar ska finnas men ska ej bre ut sig. Så länge området inte är sanerat ska betesdjur inte beta här. Man ska inte heller gräva eller bygga i området.

Anordningar för friluftslivet

(Se bilaga 6.2 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge)

Beskrivning: Bryggholmen är ett särskilt besöksvärt naturreservat med flera anordningar för friluftslivet. Ett väg- och stigsystem på ca 8,1 km finns på Bryggholmen. Stigarna är markerade med olika färger och

stigvisare finns på några ställen. Längs stigarna är fem bänkar utställda.

Vid Salta skär finns eldplats, brygga och en urinseparerande toalett och vid Hästskoviken en eldplats med vedförråd. Eldplatser, bänkar och toalett sattes ut 2012.

Informationstavlor finns vid Koffsan, vid gästhamnen vid Bryggholmens gård och vid Äppelboden vid Bryggholmens gård. Reservatets gräns är markerad. Den är dock på vissa ställen felaktig, dels på grund av ny avgränsning men den är också felutmärkt vid gränsen mot Ängsholmen.

Bevarandemål: Väl underhållna anordningar.

- Parkeringsplats finns vid Koffsan.
- Reservatsgränsen är tydligt markerad i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer i "Att skylta skyddad natur", med undantag för gränsen i sjön.
- Markerade och väl underhållna stigar (ca 8,4 km) enligt bilaga 6.2 med spänger där det behövs.
- Två eldstäder med sittplatser och vedförråd.
- Bänkar längs med stigarna samt vid utsiktsplatsen över Hästskoviken.
- Väl underhållna reservatsskyltar som sitter vid parkeringsplatsen/kajen vid Koffsan, vid Salta skär samt vid gästhamnen vid Bryggholmens gård och där stigarna och vägarna passerar naturreservatsgränsen.
- Bryggan och flytbryggan vid Salta skär är i gott skick så att de inte utgör fara för badande gäster.
- Lätt avhjälpna hinder är åtgärdade så att naturreservatet kan nås av personer med olika förutsättningar.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Reservatets gräns ska markeras i fält. Gamla reservatsmarkeringar som är missvisande tas bort.
- Ny reservatsskylt och folder tas fram där reservatets nya gräns och föreskrifter framgår. Skyltar sätts upp vid parkeringen i Koffsan, vid gården, vid Salta skär samt på strategiska ställen runt om i reservatet.
- Sätt upp en skylt vid bryggan i Salta skär som talar om hur man får lägga till med båt.
- Anlägg bro/spång över diket vid stigen mot åker vid engelska parken.

- Ordna stig genom betesmarkerna vid Dalvik.
- Stigen vid Tobaksvreten dras om så att den går i brynet istället.
- Placera ut bänkar vid utsiktsplats och längs med stigarna.
- Ordna vedskjul vid eldplatsen i Salta skär.
- Om verksamheten på Bryggholmen utvecklas mot mer friluftsliv kan en övervägning göras om det behövs mer omfattande tillgänglighetsanordningar i reservatet.

Restaurering:

- Byt ut stigvisare med missvisande information eller om de är i dåligt skick.
- Förbättra stigarna från gården till eldplatsen i Salta skär samt från gården till Tobaksvreten och tillbaka via Hästskoviken så att de blir planare och lättare att gå på. Några stigar kan behöva beläggas med grus.
- Røj upp stigen till toaletten vid Salta skär.
- Bryggan vid Salta skär rustas upp.

Löpande:

- Underhåll stigar och spänger. Byt ut trasiga spångplankor. Ta bort fallna träd/ som ligger över stigen.
- Underhåll sittbänkar i reservatet.
- Tillsyn av eldplatser. Fyll på ved i vedförråd. Veden till vedförrådet kan tas från plockhuggning av yngre och medelåldriga träd som sker i reservatet.
- Underhåll bryggan och flytbryggan i Salta skär. Byt ut trasiga delar.
- Røjning vid utsiktsplatsen
- Tillsyn och städning av toalett
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.

Byggnader och andra anordningar

Beskrivning: Färjefästet vid Tobaksvreten byggdes 2011. Syftet med färjefästet är att det ska vara en tillfällig anläggningsplats för båttransporter av betesdjur, virke el. dylikt.

Jaktstuga Tobaksvreten. Vid Tobaksvreten i finns en liten jaktstuga i oklart skick.

Bryggor vid Dalvik

Bryggorna ligger på statens mark. Fastigheten Brygggholmen 1:104 har enligt servitut rätt till badplats, båtplats och gångväg vid Dalviks strand.

Bryggan vid Salta skär

Bryggan ligger på statens mark. Fastigheten Brygggholmen 1:106 har rätt till båtplats vid bryggan och gångväg.

Jordkällare vid Sundet

Jordkällaren ligger på statens mark. Fastigheten Brygggholmen 1:105 har servitut på jordkällaren.

Bevarandemål: Färjefästet vid Tobaksvreten är väl underhållet.

Skötselåtgärder Löpande: Underhåll av färjefästet och grusning vid behov.
Övrigt: Jaktstugan rivs.

Upplysningar

Vägar (inklusive vägdiken) och ledningar

Vägar (inklusive vägdiken) markerade på karta, bilaga 2, får underhållas. Dessa vägar leder till fastigheterna vid Alvik, Sundet, Tystedal och Salta skär. Förvaltaren har dessutom rätt att underhålla traktorvägen mellan Sundet och Torpängen.

Ledningsanläggningar och tillhörande öppna skogsgator får underhållas. Det innebär till exempel nödvändiga röjningar av öppna skogsgator samt körning i samband med tillsyn, underhåll och reparationer.

Inom sidoområde till ledningsanläggning får träd avverkas om det behövs av säkerhetsskäl. För sådana åtgärder krävs först tillstånd från Länsstyrelsen.

Förvaltaren ska kontrollera att gällande säkerhetsföreskrifter följs vid åtgärder i elnätanläggningars närhet.

Lägerverksamhet Salta skär

Stiftelsen Salta skär bedriver lägerverksamhet vid tältplatsen i Salta skär. Fastigheten Bryggsholmen 1:106 har enligt servitut rätt att använda befintlig gångväg till Salta skär för lättare fordon till exempel fyrhjuling.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser. Manskapsbodar och upplag får inte placeras i direkt anslutning till kraftledningar.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar så att allmänheten får tillträde till hela naturreservatet.

Rensning av diken

Befintliga åkerdiken får underhållas.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Utfodring av vilt eller uppsättning av saltsten för vilt får ej ske med undantag för stödåtgärd för hotad eller missgynnad art där Länsstyrelsen har lämnat tillstånd. Fisket i reservatet begränsas inte av reservatsföreskrifterna.

Fornlämningar och kulturlämningar

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Åtgärder som rör forn- eller kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Arkeologiska undersökningar inom reservatet får utföras efter tillstånd från Länsstyrelsen.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Bryggholmen som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Prioritering av betesfällor

Skötselplanen föreslår bete i stora delar av Bryggholmens naturreservat. Om det är ont om betesdjur ska skötselområdena prioriteras för bete enligt nedan:

Prio 1.	Skötselområde A
Prio 2.	Skötselområde E
Prio 3.	Skötselområde F och G (kan dock användas för att få till bete i mer prioriterade områden)
Prio 4.	Skötselområde B, D, H, I och J

När bete föreslås ingår stängsling med samma prioritering. För stängseluppsättning finansierar skötselanslaget och för löpande bete finansierar miljöstöd/skötselanslag.

Prioritering av övriga skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Friställning ädellövträd på åkerholmar	2	Inom 5 år	A	Skötselanslag
Kompletterande gallring av restaurerade hagar	2	Inom 5 år	A	Skötselanslag
Hamling och återhamling	1	Vart 5:e år	A	Skötselanslag
Röjning kring grova och spärrgreniga lövträd och grova tallar	1	Var 10:e år	B	Skötselanslag
Avverkning av gran	2	Vid behov	C	Skötselanslag
Anläggande av dämme	3	Vid behov	C	Skötselanslag
Frihuggning av grova ädellövträd		Var 10:e år	D	Skötselanslag
Avverkning av gran	1	Var 10:e år	D	Skötselanslag
Röjning av bryn	1	Var 5:e år	D	Skötselanslag
Röjning och fräsning av strandäng	2		E	Skötselanslag
Gallring av planterade skogsbestånd	3		H	Skötselanslag
Plantering av ädellöv och stängsling	1	Enligt kompensationsplan	I	Svenska kraftnät

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Bilaga 6
Skötselplan

37(38)

2018-05-21

511-2146-14

Vattning, röjning av sly, stängselunderhåll	1	Löpande	I	Svenska kraftnät / skötselanslag
Besiktning	1	Fem år efter plantering	I	Svenska kraftnät/Läns styrelsen
Kompletterande plantering av ädellövträd	3	Vid behov	I	Skötselanslag
Röjning/gallring för en flerskiktad blandskog	3	Vid behov	I	Skötelanslag
Avverkning av tall och granplanteringar	3		J	Skötselanslag
Lägerverksamhet		löpande	L	Bryggholms-stiftelsen
Gränsmarkering	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Nya informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Skylt vid bryggan Salta skär	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägg bro/spång över dike mot Engelska parken	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägga stig upp till utsiktsplats över Hästskoviken	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Dra om stigen runt Tobaksvreten	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Anlägga stig vid Dalvik	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Ta bort stig längs södra sidan av lövsumpskogen	3		Friluftsliv	Skötselanslag
Placera ut bänkar	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Vedskjul Salta skär	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Tillgänglighetsanordningar	3		Friluftsliv	Skötselanslag
Byta ut stigvisare	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Förbättra stigarna	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Rusta upp bryggan vid Salta skär	1			
Underhåll av stigar, spänger, bryggor, utsiktsplatser	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Toalettstädning	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Tillsyn eldstäder inkl. vedpåfyllning	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll färjefäste Tobaksvreten	2	Vid behov	Byggnader	Skötselanslag
Ta bort jaktstuga	3		Byggnader	Skötselanslag

POSTADRESS 751 86 Uppsala GATUADRESS Bäverns gränd 17

TELEFON 010-22 33 000 FAX 010-22 33 010

E-POST uppsala@lansstyrelsen.se WEBBPLATS www.lansstyrelsen.se/uppsala

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Bilaga 6
Skötselplan

38(38)

2018-05-21

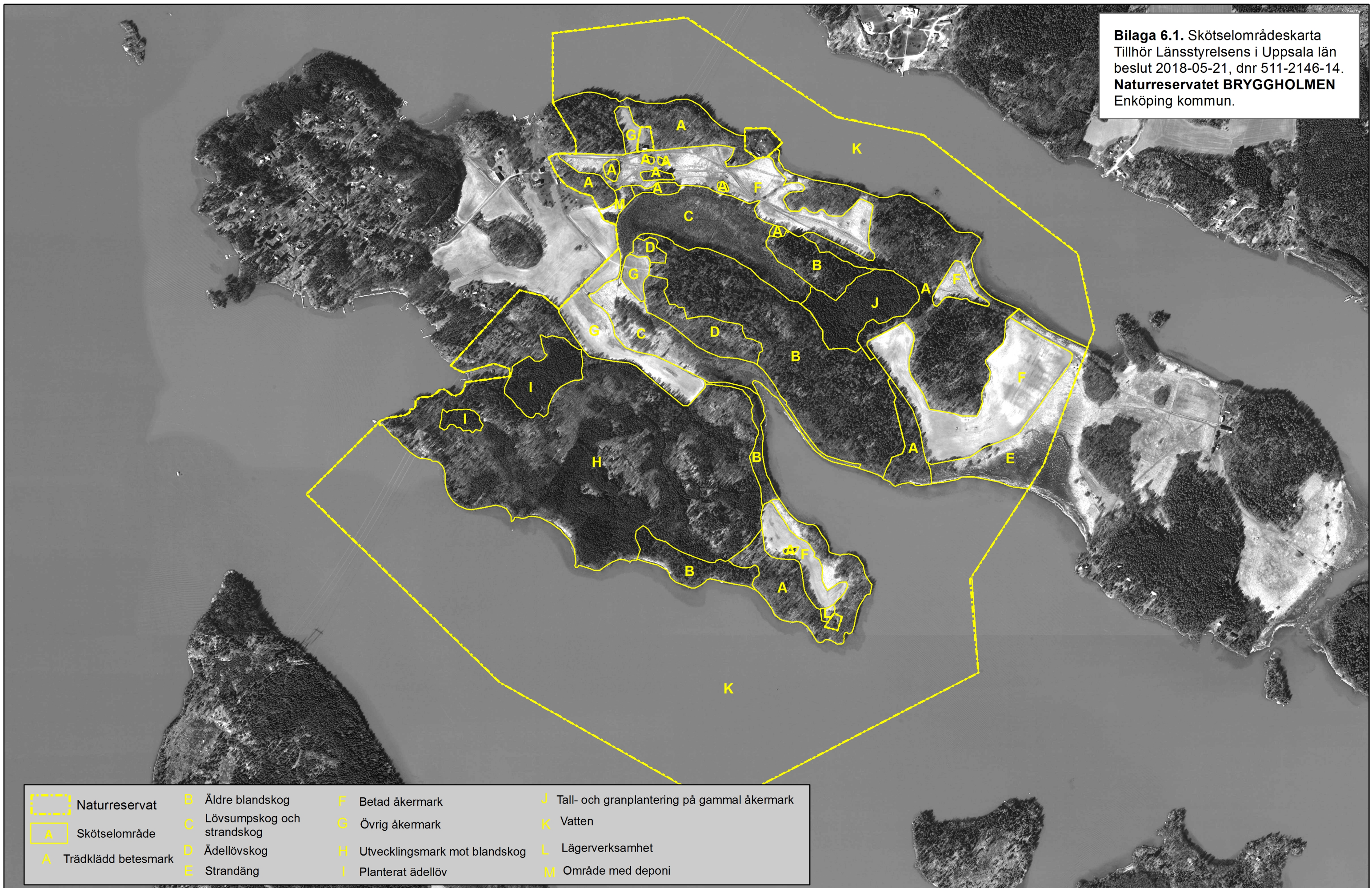
511-2146-14

Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag
--	---	---------------	------	-----------

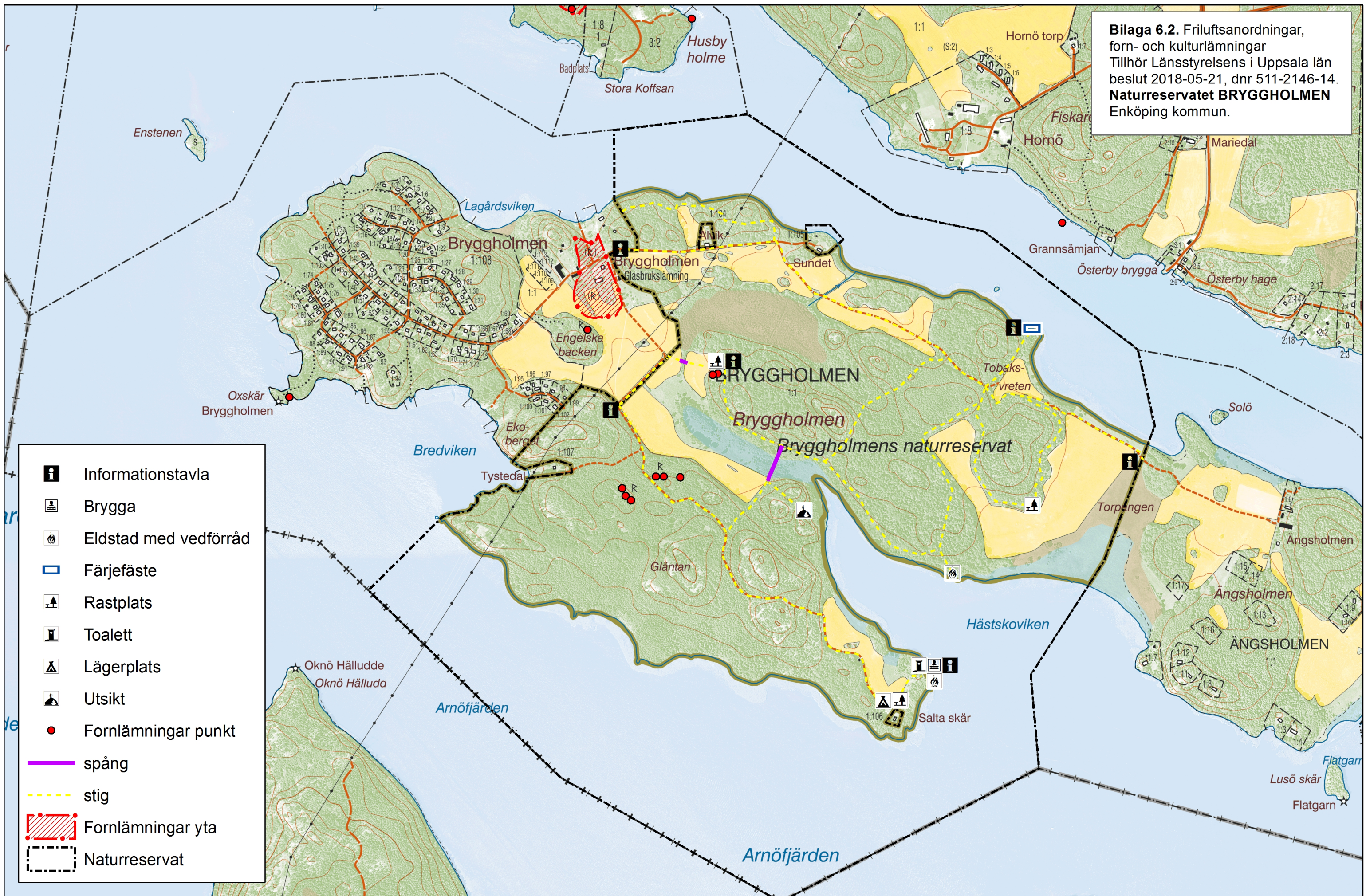
BILAGOR

- 6.1. Karta över skötselområden
- 6.2. Karta över friluftsanordningar och kulturlämningar

Bilaga 6.1. Skötselområdeskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreservatet BRYGGHOLMEN
Enköping kommun.

Bilaga 6.2. Friluftsanordningar, forn- och kulturlämningar
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län beslut 2018-05-21, dnr 511-2146-14.
Naturreservatet BRYGGHOLMEN
Enköping kommun.

- Informationstavla
- Brygga
- Eldstad med vedförråd
- Färjefäste
- Rastplats
- Toalett
- Lägerplats
- Utsikt
- Fornlämningar punkt
- spång
- stig
- Fornlämningar yta
- Naturreservat

Bilaga 7

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Regeringen. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till uppsala@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-22 33 000. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**